

PAPER DETAILS

TITLE: Kadın Dostu Kent Planlama Yaklaşımı Kapsamında Kentsel Yoksunluğun Değerlendirilmesi:
Çıgözü Örneği

AUTHORS: Mercan EFE GÜNEY,Sidal TANRIVERDİ,Hacer AKBUDAK,Beste TUNCAY,Filiz
AY,Nurseli SANLI

PAGES: 433-477

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2268815>

Kadın Dostu Kent Planlama Yaklaşımı Kapsamında Kentsel Yoksunluğun Değerlendirilmesi: Çiğli Örneği

*

Mercan Efe Güney¹
ORCID: 0000-0001-8498-4796

Sıdal Tanrıverdi²
ORCID: 0000-0001-8638-2182

Hacer Akbudak³
ORCID: 0000-0001-9074-0034

Beste Tuncay⁴
ORCID: 0000-0003-2250-5344

Filiz Ay⁵
ORCID: 0000-0003-1054-8902

Nurseli Şanlı⁶
ORCID: 0000-0003-4336-590X

Öz

Kentler kadın dostu planlama yaklaşımı ile üretilmelidir. Çünkü bir kentin kadın dostu olması o kentin herkes için planlanmış olması demektir. Kadın dostu kent için planlama meslek alanının gerekli veri setini ve değerlendirme yöntemini belirlemesi gerekmektedir. Bu çalışma erişilebilirlik, güvenlik ve kentsel hizmet kapsamında kentsel yoksunluğu belirleme, değerlendirme ve sorunlara çözüm önerme konusunda geliştirilmeye açık bir model önerisi getirmeye çalışmıştır. Seçilen pilot bölgede erişilebilirlik ve güvenlik kapsamındaki incelemeler belirlenen veri setine göre yapılırken hizmet yoksunluğu kapsamında her bir sosyal altyapı alanı (lise, ortaokul, ilkokul, cami, sağlık tesisleri ve yeşil alanlar) için ayrı ayrı yoksun bölgeler saptanmıştır. Bu çalışma mevcut bir doküda yoksunluk incelemesinin nasıl yapılacağını göstermesinin yanı sıra kadın dostu kent planlama çalışmalarına katkı koymasıyla da önemlidir. Çalışmanın inceleme yöntemi ve getirilen öneriler, kadın dostu bir kentin oluşturulabilmesinin yolunun üst ölçekten alt ölçeğe kadar her aşamada bir inceleme ve izleme mekanizmasının oluşturulmasının gerekliliğini göstermektedir. Yoksunluk açısından yapılan her sorun saptaması belediye gibi uygulayıcılar için programlanarak yürütülmesi gereken iş dizisini de göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Kadın dostu kent, şehir planlama, kentsel yoksunluk, Çiğli.

¹ Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, E-mail: mercan.efe@deu.edu.tr

² Şehir Plancısı, E-mail: sidaltanriverdi@gmail.com

³ Yüksek Şehir Plancısı, E-mail: hcr.akbdk96@gmail.com

⁴ Şehir Plancısı, E-mail: bestetuncay99@gmail.com

⁵ Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, E-mail: filizay98@gmail.com

⁶ Yüksek Lisans Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, E-mail: sanli.nurseli@ogr.deu.edu.tr

Assessment of Urban Deprivation Regarding Women-Friendly City Planning Concept: Case Study of Çiğli

*

Mercan Efe Güney⁷
ORCID: 0000-0001-8498-4796

Sidal Tanrıverdi⁸
ORCID: 0000-0001-8638-2182

Hacer Akbudak⁹
ORCID: 0000-0001-9074-0034

Beste Tuncay¹⁰
ORCID: 0000-0003-2250-5344

Filiz Ay¹¹
ORCID: 0000-0003-1054-8902

Nurseli Şanlı¹²
ORCID: 0000-0003-4336-590X

Abstract

For a woman-friendly city, the planning profession should determine the necessary data set and evaluation method. This study has tried to propose a model that is open to development in terms of identifying deprivation within the scope of accessibility, safety and urban service, evaluating and suggesting solutions. While the examinations regarding accessibility and safety in the selected pilot region were carried out according to the determined data set, deprived areas were determined separately for each social infrastructure area (high school, secondary school, primary school, mosque, health facilities and green areas) within the scope of service deprivation. This study is important as it not only shows how to conduct a deprivation analysis in an existing tissue, but also contributes to women-friendly urban planning studies. The analysis method of the study and the suggestions made show that the way to create a women-friendly city is the necessity of establishing an examination and monitoring mechanism at every stage from the upper scale to the lower scale. Every problem determination made in terms of deprivation also shows the sequence of work that needs to be carried out by programming for enforcers such as the municipality.

Keywords: Women-friendly city, urban planning, urban deprivation, Çiğli.

⁷ Assoc. Prof. Dr., Dokuz Eylül University, E-mail: mercan.efe@deu.edu.tr

⁸ Urban Planner, E-mail: sidaltanriverdi@gmail.com

⁹ MSc. Urban Planner, E-mail: hcr.akbdk96@gmail.com

¹⁰ Urban Planner, E-mail: bestetuncay99@gmail.com

¹¹ MSc Student, İzmir Institute of Technology, E-mail: filizay98@gmail.com

¹² MSc Student, Urban Planner, Dokuz Eylül University, E-mail: sanli.nurseli@ogr.deu.edu.tr

Giriş

Kentsel mekânlar, kentte yaşayanların sosyal kimliğinin oluştuğu ve aynı zamanda bu sosyal kimliğin yansıdığı ortak sosyal alanlardır (Erdönmez ve Çelik, 2016; Eşkinat, 1992; Kadioğlu ve Toy, 2021; Low ve Smith, 2006). Ortak alanlar olmaları nedeniyle kentsel mekânlar, hem bireysel hem de toplumsal ihtiyaçları karşılayacak şekilde hizmet etmelidir. Kent yaşayan bir organizmadır. Bu nedenle bir taraftan nüfus yapısı olarak büyürken, gelişirken ve değişirken bir taraftan da gerekli mekânların sağlanması için alansal olarak büyümektedir. Ancak kentlilerin tüm gereksinimleri kentin her bölgesi için karşılanamadığı gibi tüm kentlilerin gereksinim ve taleplerinin gözetilmesi de zorlaşmaktadır. Sonuçta ise iki sorun alanı gözlenmektedir. Birincisi, hizmet dağılımının her yerleşme/bölge için eşit sunulamamasıdır. İkinci sorun alanı ise sunulan hizmetin kullanıcı profilini gözetmemesidir. Bu iki sorun kentsel yoksunluğun yaşanması demektir. Özellikle iki sorunun bir arada kullanıcı profilini gözetken bir hizmet dağılımına yönelik çözümleri zorlaştırmaktadır.

Kentlerde en çok yoksunluk yaşayan grup kadınlardır. Kentte yaşayan herkesin bugünü ve özellikle geleceği için karar alma işi olan şehir planlama meslek alanı bu sorunu fark etmeli ve çözmelidir (Efe Güney vd. 2020). Bu sayede kentler canlı, aidiyet hissettiren, kimlikli, erişilebilir ve güvenli şekilde nitelendirilebilecek özellikleri taşıyan yaşanabilir ve nitelikli bir mekân olur (Lynch, 1960). Kentsel mekânın nitelikli bir şekilde kullanılabilmesi, yaşam kalitesinin yükseltilmesi, mekâna kolay erişimin sağlanabilmesi ve mekân kullanımında eşit haklara sahip olunabilmesi için her bakımdan yeterli kentler oluşturulmalıdır (Kadioğlu ve Toy, 2021; Kaypak, 2016). Bir başka deyişle kent, yoksunluk yaşatmamalıdır.

Kentteki bu mekânsal yoksunluğa ek olarak toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle toplumsal cinsiyet rolleri de **kadınlar için yoksunluklar** yaratmaktadır. Çünkü kadınların bakım (çocuk, yaşlı, engelli vb.), ev işleri, alış-veriş vb. toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle kentsel mekânı kullanma biçimleri; kullanma sıklıkları ve kullanma saatleri erkeklerden farklıdır. Bir başka deyişle kadınların kentsel mekânı deneyimlemeleri erkeklerden ayrılmaktadır (Aktaş, 2017; Alkan, 2009; Bora, 2009; Kaşıkırık, 2021). Kenti toplumsal cinsiyet rollerini gerçekleştirecek hizmet alanları olarak kullanan kadınlar için kentsel alan ideal hizmeti sunmakta yetersiz kalmaktadır (Efe Güney vd., 2020). Kenti sınırlı olarak kullanan kadın, kentte yaşadığı erişim ve güvenlik yoksunluğu nedeniyle kentten uzaklaşmakta ve sonuçta

bütüncül olarak kentsel mekânlardan faydalanamamakta (Griffin, 1986; Kadioğlu ve Toy, 2021) ve kamusal alanlardan çekilmektedir (Hami ve Faham, 2017; Molavi ve Hoseini, 2021).

Oysaki kent hakkı (Lefebvre, 1991), kapsamında kentteki tüm hizmetin tüm kentlilere eşit ve adil biçimde ulaştırılması gerekmektedir. Kentteki tüm hizmetlerden faydalanabilme, kentin planlama, tasarlama, yönetme gibi bütün karar mekanizmalarında yer alabilme hakkı olarak da açıklanabilir (Fenster, 2005). Bir başka deyişle kentli olmak ve kentli hakkını kullanabilmektir. Kentli hakkı, cinsiyet, yaş, etnik yapı fark etmeksizin toplumdaki herkesin kentsel hizmetlere eşit şekilde erişebilmesi ve hizmetlerden faydalanabilmesidir (Harvey, 1996). Kent hakkı kısaca, kentte oturma, yaşama, erişim ve seyahat haklarını içerir ve temel insan haklarının uzantısıdır. Kentli hakkı ise kentsel hizmetlerden yararlanabilmektir (Ertan ve Kivılcım-Ertan, 2013).

Kent ve kentli hakları kapsamında kadınların kentsel yoksunluklarının saptanması ve çözülmesi gerekmektedir Çünkü pek çok çalışma, kadınların mutluluğunun toplumun refah ve mutluluk düzeyi için bir kriter olduğunu göstermiştir (Kirk, 2010). Kadınların kentsel yoksunluğunun giderilmesinde Kadın Dostu Kent Projesi önemli bir araçtır. Çünkü bu kentler, kadınların, sağlık, eğitim ve sosyal hizmetlere, istihdam olanaklarına, kaliteli, kapsamlı kentsel hizmetlere (ulaşım, konut, güvenlik, vb.), şiddete maruz kalmaları durumunda haklarını güvence altına alacak mekanizmalara erişimini ve yerel yönetimlerin planlama ve karar alma süreçlerine katılımını sağlayarak, erkekler ile birlikte kentsel yaşamın tüm alanlarında eşit bir biçimde yer almasını destekleyen kentlerdir. Kısacası, kadın dostu kentler, toplumun her kesiminin kentin sunduğu tüm olanaklardan eşit ve adil şekilde faydalanabildikleri kentlerdir (Tekinbaş ve Göker, 2015).

Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle kadınların kentsel mekân ve faaliyetlerden dışlanmalarını konu edinen çalışmaların başlaması 1990’ları bulmuştur (Özgüç, 1998). 2000’li yıllardan sonra kadının kentsel mekânla ilişkisine dair sosyolojik ve/veya mekânsal inceleme, değerlendirme ve tartışma yapan çalışmalarda artış yaşanmıştır (Bkz. Deniz, 2014; Deniz ve Özgür, 2014; Efe Güney ve Demircioğlu, 2015; Geniş ve Köse Akkırman, 2020; Mirioğlu, 2018; Öksüz ve Deniz, 2019; Whitzman vd., 2014; Yücesahin ve Yazgan, 2017). Ne var ki, genel olarak baktığımızda dünyada çok sayıda yapıları çevre ve kadın odaklı çalışmaların olduğunu ancak Türkiye’de bu tür çalışmaların sınırlı sayıda olduğunu söylemek mümkündür. Dolayısıyla

Türkiye’de kadın dostu kent içerikli mekânsal çalışmalar artırılmalı ve geliştirilmelidir.

Bu metin, kadın dostu kentin planlama dilinin oluşturulmasına katkı sağlanması ve özellikle kadınların kent mekânı ve hizmetler (erişilebilirlik, güvenlik, yeşil alan ve sosyal altyapı alanları) bakımından yoksun hissettikleri alanların saptanması kapsamında hazırlanmıştır. Çalışma alanı olan Köyiçi Mahallesi, pek çok kamu kullanımı, ticaret, konut, ulaşım vb. arazi kullanım çeşitliliği ile Çiğli’nin merkezi konumunda olması nedeniyle seçilmiştir. Çalışmanın yöntemi aşağıda ayrıntılı anlatılmış olup nitel araştırma yöntemlerinden durum (case) çalışması şeklinde tasarlanmıştır. Çalışma yoksunluğu erişilebilirlik kriterleri (Şekil 3), güvenlik kriterleri (Şekil 4) ve hizmet yoksunluğu temel başlıklarında incelemiştir. Hizmet yoksunluğu için yeşil alan kriterleri (Şekil 6) ve sosyal alt yapı alanları kriterleri (Şekil 10) belirlenmiştir. Tüm kriterler, literatürden yararlanmanın yanı sıra çalışmanın özgün üretimi olarak literatüre sunulmaktadır. Bu doğrultuda metin, seçilen pilot bölgede yaptığı incelemelerle, bu tür bir çalışma için hangi verilerin toplanması gerektiği; bu verilerin nasıl analiz edileceği ve değerlendirileceği konularında geliştirilmeye açık bir model sunmaktadır. Bu özelliğiyle metin, şehir planlama dili ve sürecine yönelik akademik alana katkı sağlama amacındadır.

Kadın Dostu Kent ve Kentsel Yoksunluk

Toplumsal cinsiyet rollerinin etkisinin yanı sıra kentin mekânsal özelliklerinin de etkisiyle kadınların kenti kullanım süresi ve alansal büyüklüğü erkeklerden daha düşüktür. Bir başka deyişle kadınlar kenti hem kendi kısıtlayıcıları hem de kentin kısıtlayıcıları ile kullanmaya çalışmaktadır. Kentin erişim, güvenlik ve yetersiz sosyal donatı sorunları, kadınları kenti kullanmaktan daha da uzaklaştırmaktadır. Kısıtlı sürelerine ve tanımlı toplumsal cinsiyet rollerine uymak zorunda kalan kadınlar için kentsel kullanımların erişilebilir ve güvenli olması ve sosyal donatı alanlarının yeterli büyüklük ve nitelikte kurgulanması önemli hale gelmektedir.

Kadınların kentsel yoksunluğunun giderilmesi için kadın dostu kent planlama yaklaşımı çözüm olarak görünmektedir. Kadın dostu kentler, amacı ve kapsamı gereği toplumun her kesimine kentin tüm olanaklarından eşit, adil ve güvenilir şekilde faydalanma imkânı sunmaktadır (Tekinbaş ve Göker, 2015). Yakın tarihte yapılan çalışmalar, kentsel yoksunluk konusunun her toplumun ele alması gerektiğini ve bu sorunun çözümünün toplumun

ekonomik yapısından (refah düzeyi vb.), izlediği ideolojiden/siyasetten (Bkz. Banerjee vd., 2011; DeVincienti ve Poggi, 2011; Sanandaji, 2012) bağımsız olduğunu belirtmiştir (Dymitrow vd., 2018).

Kentsel yoksunluğu farklı kriterlerle ölçmek mümkündür. Kentsel mekandaki başta yeşil alanlar ve sosyal donatılar olmak üzere sağlık ve eğitim gibi kentsel hizmetlerin eşit/adil bir şekilde dağıtılamaması yoksunluğa neden olmaktadır (Cheng vd., 2021; Gangopadhyay ve Nath, 2001). Kentsel hizmetlerin yetersiz oluşu kadar bu hizmetlere güvenli erişimin sağlanamaması da yoksunluk göstergesidir.

Yoksunluğun üzerinde fikir birliğine varılmış tek bir tanımı yoktur. Ancak araştırmacılar, kentsel yoksunlukla mücadeleye başlamak için kentsel strateji olarak yoksun bölgelerin belirlenmesi gerektiğini iddia etmişlerdir. Pek çok ülkede 1960'lardan itibaren kentsel yoksunlukla mücadelede alan odaklı çalışmalar yapılmaktadır (Bkz. Bederman, 1974; Bentham, 1985; Broadway, 1987; Broadway ve Snyder, 1987; Dickenson vd., 1972; Flynn vd., 1972; Holtermann, 1975; Lyon ve Newman, 1986; Morrill ve Wohlenberg, 1971; Pacione, 1986; Sim, 1984; Smith, 1973; Smith, 1979).

Kentsel yoksunluk kapsamında yapılan çalışmaları *alan çalışmaları* (Bkz. Ahmad ve Choi, 2010; Broadway, 1989; Cabrera-Barona vd., 2016; Cheng vd., 2021; Dymitrow vd., 2018; Ergan, 2011; Gangopadhyay ve Nath, 2001; Georganos vd., 2021; Harris ve Longley, 2002; Herbert, 1975; Karadimitriou vd., 2021; Ouyang vd., 2017; Seymour vd., 2020; Sim, 1984; Testi ve Ivaldi, 2009) ve *derleme çalışmaları* (Bkz. Acar vd., 2003; Emirhan, 2015; Engincan, 2015; Haynes ve Gale, 2000; Hazman, 2010; Ivaldi vd., 2020; Jones, 2017; Kartal ve Demirhan, 2014; Li vd., 2012; Longley ve Tobon, 2003; Norris, 2017; Smith, 1978; Venerandi vd., 2015) olmak üzere iki kategoride sınıflandırmak mümkündür. Bu çalışmaların bazılarında yoksunluk; ekonomik açıdan, gelir düzeyinin düşük olması ve nüfus verileriyle ilişkilendirip incelenirken (Bkz. Ahmad ve Choi, 2010; Broadway, 1989; Cabrera-Barona vd., 2016; Gangopadhyay ve Nath, 2001; Harris ve Longley, 2002; Herbert, 1975; Karadimitriou vd., 2021; Sim, 1984), bazılarında ise yoksunluğun mekânsal dağılımının (Bkz. Cheng vd., 2021; Dymitrow vd., 2018; Ergan, 2011; Georganos vd., 2021; Ouyang vd., 2017) nasıl olduğu saptanmaya çalışılmıştır. Genel olarak, işgücü ve nüfus verileri, arazi kullanım verileri, yeşil alan ağı (*network*) ve erişilebilirlik verileri, eğitim düzeyi, konut ve enerji kullanımı, yerel kent hizmetleri, su kaynakları, sokak aydınlatması, temel sağlık ve eğitim durumu, yollar ve bina kalitesi, altyapı hizmetleri gibi pek çok veriden faydalanarak kentsel yoksunluk çalışmaları yürütülmüştür. Bu

alandaki yapılan çalışmaların yoğunlukta olması kentsel yoksunluğun mekândaki yansımalarının önemsendiğini göstermektedir.

Türkiye’de ise konuya yaklaşım yakın tarihlidir ve daha çok yoksullukla ilişkili ele alınmaktadır (Bkz. Acar vd., 2003; Emirhan, 2015; Engincan, 2015; Ergan, 2011; Ertan ve Kıvılcım-Ertan, 2013; Hazman, 2010; Kartal ve Demirhan, 2014).

Bu metin, yapılmış çalışmalardan farklı olarak kentsel mekândaki yoksunluğu erişilebilirlik, güvenlik, yeşil alanlar ve sosyal altyapı alanları alt başlıklarında ele almaktadır. Çalışma, kadın dostu kentin yoksunluk niteliklerini ve yoksun bölgelerini belirleyecek veri setini oluşturmayı ve saptanan yoksunlukların giderilmesi için çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Bu haliyle çalışma yoksunluk incelemesinin nasıl yapılacağı konusunda veri seti sunması ve değerlendirmesi ile geliştirilmeye açık bir model içermektedir.

Yöntem

Kadın dostu kent planlama yaklaşımı için model geliştirebilmek amacıyla seçilen pilot bölgede (Çiğli/Köyiçi Mahallesi) öncelikle sistematik bir yöntem olarak kabul edilen geleneksel planlama analiz yöntemleri kullanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada başlangıç noktası yerinde yapılan inceleme ve gözleme dayalı arazi kullanım çalışmasıdır. Arazi kullanım durumunu saptamak için, 24 Eylül 2021- 01 Ekim 2021 tarihleri arasında Çiğli Belediyesi’nden alınan 2019 yılı Hali-Hazır haritaları yerinde yapılan inceleme ve gözlemlerin yanı sıra USGS Landsat 8 uydu görüntüleri Band 10 ve 11 kullanılarak güncellenmiştir. Güncellenmiş hali-hazır haritalar üzerinde yerinde yapılan incelemelerle arazi kullanım çalışmaları, detaylı erişilebilirlik analizi, güvenlik analizi, yeşil alan ağ analizleri ve sosyal donatı ağ analizleri ile mevcut durum değerlendirmeleri yapılmıştır. Değerlendirmelerin tümünde mevcut imar planı da gözetilerek planın her inceleme başlığı için gelecek kestirimleri veri alınmıştır. Dolayısıyla çalışma, literatürden elde ettiği veri setine plandan ve gözlemden elde ettiği verilere bağlı veri seti ekleyerek bir analiz yöntemi kullanmıştır.

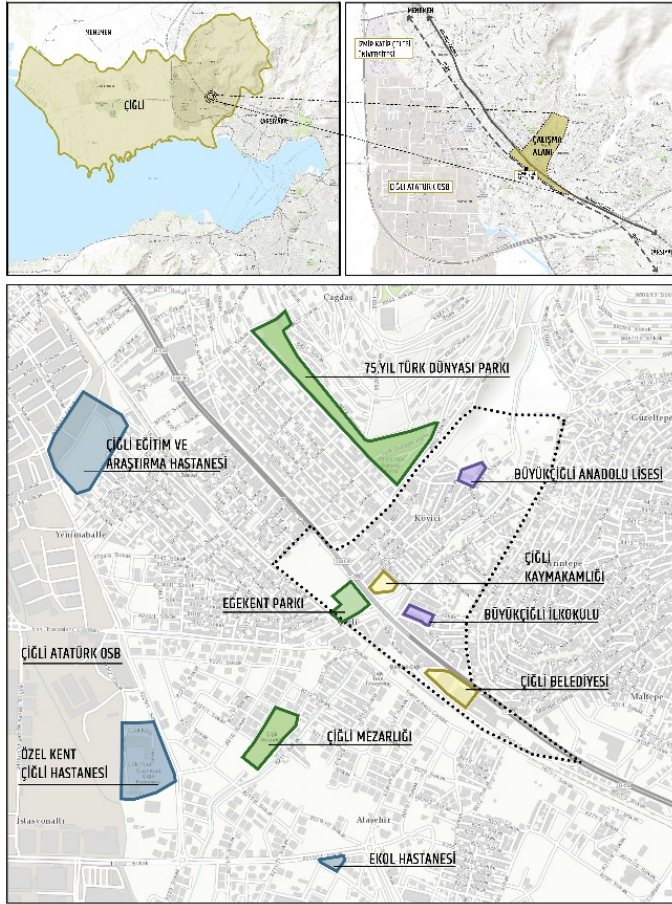
Bu temel yöntemin ardından kadın dostu kentte, kentsel yoksunluk araştırmaları ve değerlendirilmesine model oluşturabilmek için çalışma alanındaki yoksunluk; erişilebilirlik, güvenlik ve hizmet kapsamında kentsel yoksunluk başlıkları altında değerlendirilmiştir. Erişilebilirlik ve güvenlik kapsamındaki her yoksunluk kendi içinde iki alt başlıkta ele alınmıştır. Erişilebilirlik kapsamında kentsel yoksunluk, erişilebilirlik sorunları

(kaldırım kullanım yoksunluğu, düzenli kent mobilyası yoksunluğu ve sürekli erişim yoksunluğu) ve arazi kullanımı; güvenlik kapsamında kentsel yoksunluk ise güvenlik sorunları (yayalar açısından güvenlik yoksunluğu, doğal gözetim yoksunluğu ve sokaktaki göz yoksunluğu) ve arazi kullanım değerlendirmeleri ile yapılmıştır. Erişilebilirlik ve güvenlik kapsamında arazi kullanım incelemesi benzer gibi görünse de arazi kullanım her başlık için kendi kapsamında değerlendirilmiştir. Bir başka deyişle, erişilebilirlik kapsamında arazi kullanım erişilebilirliği açısından incelenirken güvenlik kapsamında ise güvenlik kriterlerine uygunluğu ile değerlendirilmiştir. Erişilebilirlik ve güvenlik yoksunluğu değerlendirmeleri için 63 sokak ayrıntılı incelenmiş ve her sokak için yoksunluk saptamaları yapılmıştır.

Hizmet yoksunluğu ayrı bir başlık olarak ele alınmış ve bu kapsamda yeşil alanlar ve sosyal altyapı alanları incelemiştir. Yeşil alan kapsamındaki kentsel yoksunluk yeşil alan sorunları ve yeşil alanların hizmet etki yarıçapları incelemesi olmak üzere iki alt başlıkta; sosyal altyapı alanları kapsamındaki kentsel yoksunluk ise sosyal altyapı alanlarının sorunları ve hizmet etki yarıçapları şeklinde iki alt başlıkta değerlendirilmiştir.

Çalışma Alanı

Kadın dostu kent planlama yaklaşımı kapsamında İzmir' in Çiğli ilçesinin (Şekil 1) 26 mahallesinden biri olan Köyiçi Mahallesi'nin 52 ha bir alanı kapsayan kısmı çalışma alanı olarak belirlenmiştir (Şekil 2). Bu alanın seçilme nedeni İlçenin merkezi olarak bilinmesidir. Alan kamusal kullanımdaki idari birimlerin (Çiğli Belediyesi, Hükümet Konağı ve Kaymakamlık) yanı sıra ticaret kullanımlarının da yoğunlaştığı Anadolu Caddesi'nin önemli bir kısmını içermektedir. Ek olarak İzmir'in diğer ilçelerine erişimini sağlamakta önemli rolü olan İZBAN (raylı toplu taşıma sistemi) durağı da çalışma alanında yer almakta olup yaya ve taşıt trafiği açısından yoğunluk yaratmaktadır.

Şekil 2. Çalışma Alanı ve Yakın Çevresi
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Kentsel Yoksunluk Değerlendirmeleri

Çalışma alanına ilişkin kentsel yoksunluk değerlendirmeleri erişilebilirlik, güvenlik ve hizmet kapsamında olmak üzere üç ana başlıkta ele alınmıştır.

Erişilebilirlik Kapsamında Kentsel Yoksunluk

Erişilebilirlik kapsamında yoksunluk, sorunlarına göre ve arazi kullanıma göre iki başlıkta ele alınmıştır.

Erişilebilirlik kapsamında belirlenen sorunlar kaldırım genişliği açısından sorun (1), kaldırım yüksekliği açısından sorun (2), kullanışsız rampa sorunu (3), erişimi kısıtlayan kent mobilyaları sorunu (4), yaya yolu süreksizliği (5), taşıt yolu süreksizliği (6), çıkmaz sokak bulunması (7) ve kaldırım bulunmaması

sorunu (8) olarak belirlenmiştir. Değerlendirmeler sonucunda çalışma alanı kaldırım durumu ve özelliği açısından sorunlu bölge, kent mobilyaları ve rampa açısından sorunlu bölge, süreksizlik açısından sorunlu bölge şeklinde 3 temel başlıkta gruplandırılmıştır. Erişilebilirlik sorunlarına göre yoksunluk başlıkları belirlenirken, değerlendirmede ele alınan sorun gruplarına bağlı kalınmıştır.

Arazi kullanıma göre yoksunluk ise ticaret alanları, eğitim tesisleri, dini tesisler, yeşil alanlar, idari tesisler, sosyal tesisler ve kadınlar için ayrıca önem taşıyan kişisel bakım hizmet alanları başlıklarında değerlendirilmiştir.

Ticaret alanlarının değerlendirilmesinde çalışma alanının tüm ticari birimlerini daha iyi tanımlayabilmek ve kendi kategorilerine göre çözümleyebilmek için 2017 tarihli Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nin (mülga) Dördüncü Bölüm, 19. Maddesi'nden ve 2014 tarihli Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinin EK-1d Uygulama İmar Planı Gösterimler cetvelinden yararlanılmıştır. Her iki yönetmelikte de ticaret alanlarının sınıflandırılması gerektiği belirtilmiş ve EK-1d' de gösterim cetvelinde de ticaret alanlarının en üst kademe T1, en alt kademe T3 olacak şekilde kademelenebileceği vurgulanmıştır. Çalışma, bu iki yönetmeliğin temel önerisi ve sınıflandırması ışığında pilot bölgedeki ticaret alanlarını T1 (eğlence ve konaklama, gıda, hizmet, ofis-büro ve finans kurumları vb.), T2 (büyük alışveriş merkezleri, çok katlı ticari birimler, oto bakım-tamir atölyesi gibi büyük alan kullanımı gerektiren ticari işletmeler) ve T3 (pasaj ve iş hanları gibi çoklu/karma ticari kullanımlar) olmak üzere kodlamıştır. Bu kodlamada arazi kullanıma cinsiyet temelli de yaklaşmıştır. Çünkü T1 kullanımları içerisinde sayılabilecek kahvehane, berber, ganyan bayii vb. ve T2 kullanımları içerisinde sayılabilecek oto bakım-tamir atölyesi, demir döşeme atölyesi, hurdacı vb. ticari kullanımlar doğrudan erkekler tarafından işletilen ve/veya kullanılan ticari birimlerken kuaför, terzi, tuhafiyeye vb. kullanımlar ağırlıklı olarak kadınlar tarafından işletilen ve/veya kullanılan ticari birimlerdir. Bu kapsamda çalışma toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve buna bağlı toplumsal cinsiyet rolleri nedeniyle erkekler ve/veya kadınlar tarafından işletilen ve kullanılan ticari birimlerin bir arada konumlandırılmasının kadınlar için dezavantajlı olduğunu varsaymaktadır. Çünkü kadın dostu kent, arazi kullanım biçimlerinden biri olan ticaret alanlarının hem çeşitli olmasını hem de bu çeşitliliğin iç içe geçmiş olmasını savunmaktadır. Bir başka deyişle kadın dostu kent kadının ve erkeğin kentin her kullanımından eşit bir şekilde yararlanmasını sağlayan kenttir. Dolayısıyla kadınların ticari birimlerden yararlanamaması bu açıdan da yoksunluk yaratmaktadır.

Şekil 3. Erişilebilirlik Kriterlerine Göre Yoksunluk Başlıkları
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Erişilebilirlik kapsamında sokaklar çok sorunlu (5+ sorun); sorunlu (3-4 sorun); az sorunlu (1-2 sorun) ve sorunsuz sokaklar olarak sınıflandırılmıştır.

8001/3, 8003/1, 8052/1 ve 8057 sokaklar erişilebilirlik açısından sorunsuz sokaklardır.

Tablo 1. Çok sorunlu sokaklarda erişilebilirlik kapsamında kentsel yoksunluk

Sokak Adı	Erişilebilirlik Sorunları	Arazi Kullanım	Yoksunluk
8051	1 2 3 4 5	Konut, ticaret alanları (T1 ve T2), demir-döşeme atölyesi, tamir atölyesi, depo	E1 E2 E3 A1
8064	1 2 4 5 6 7	Konut, ticaret alanı (T1), ortaokul ve lise, tekel bayi, depo	E1 E2 E3 A1 A2
8055/1	1 3 5 6 7	Konut, halk eğitim, cami, dernek, harabe, inşaat	E1 E2 E3 A2 A4 A5
8085/1	1 2 4 5 7	Konut	E1 E2 E3
Köyiçi Cad.	1 2 3 4 5	Konut, ticaret alanları (T1, T2 ve T3), kahvehane, kuaför, terzi, berber, sıhhi tesisat, demir-döşeme atölyesi, oto-tamir-bakım, tamir atölyesi, pasaj-iş hanı, ilkokul, lokanta-kafe, hırdavat dükkânı, depo, tekel bayi-bakkal-market, boş dükkân, yurt, cami, kütüphane	E1 E2 A1 A2 A3 A4 A7
8055/2	1 2 3 4 5	Konut, ticaret (T1), tamir atölyesi	E1 E2 E3 A1

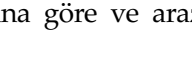
Tablo 2. Sorunlu sokaklarda erişilebilirlik kapsamında kentsel yoksunluk

Sokak Adı	Erişilebilirlik Sorunları	Arazi Kullanım	Yoksunluk
8050	1 2 3	Konut, tekel bayi-büfe-market-bakkal, kuaför, inşaat, lokanta-kafe, demir-döşeme	E1 E2 E3 A1 A3

		atölyesi, tamir atölyesi, harabe, boş dükkân, ticaret (T1 ve T2)	
8061		Konut, ticaret (T1, T2 ve T3), cami, berber, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, tekeli bayi-market-bakkal, tamir atölyesi	
8061/1		Konut, ticaret alanı (T2)	
8052		Konut, ticaret (T1 ve T3), boş dükkân, depo	
9800		Konut	
8052/2		Konut, ticaret (T2), depo	
8053		Konut, ticaret (T1 ve T2), kahvehane, kuaför, cami, boş dükkân	
8054		Konut, ticaret (T1 ve T2), tekeli bayi- büfe-market-bakkal, berber, kahvehane, tamir atölyesi, boş dükkân, kuaför, cami, kaymakamlık, berber	
8054/1		Konut, ortaokul, lise, boş dükkân, meyve-sebze bahçesi	
8054/3		Konut, ortaokul, lise	
8089		Konut, otopark, tekeli bayi-market-bakkal	
8058		Konut, harabe, kahvehane, otopark, muhtarlık ve tekeli bayi- büfe-market-bakkal	
8059		Konut	
8063		Konut	
8056		Konut, otopark, harabe	
8055		Konut, ticaret (T1 ve T2), depo, otopark, park, çocuk oyun alanı, harabe, boş dükkân	
8085/2		Halk eğitim, inşaat	
8082		Konut, sıhhi tesisat, boş dükkân, oto-bakım tamir, depo	
8082/1		Konut, depo, harabe, inşaat	
8080		Ticaret (T1), depo, hurdavat dükkânı	
8079/1		Konut	
8079		Konut, ticaret (T1), boş dükkân	
8072		Konut, ilkokul, halk eğitim, kuaför, terzi, pasaj, lokanta, tamirci, kahvehane	
8074		Konut, terzi, lokanta-kafe, kuaför, ganyan bayii, depo	
8072/2		Ticaret (T1-T2), kuaför	
Anadolu Cad.		Konut, ticaret alanları (T1 ve T2), kahvehane, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, hurdavat dükkânı, depo, bakkal, hurdacı, belediye, dernek, park, meydan	
8025/1		Konut, ticaret alanı (T1, T2), bar	

Dere Cad.		Konut, ticaret alanları (T1 ve T2), kahvehane, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, hırdavat dükkânı, depo, bakkal, hurdacı, dernek, halk eğitim	
-----------	---	--	--

Tablo 3. Az sorunlu sokaklarda erişilebilirlik kapsamında kentsel yoksunluk

Sokak Adı	Erişilebilirlik Sorunları	Arazi Kullanım	Yoksunluk
8051/1		Ticaret alanı (T1 ve T3), tekeli bayi-mar-ket-bakkal	
8054/2		Konut	
8089/1		Konut	
8089/2		Konut	
8060		Konut, ticaret (T1)	
8062		Konut, harabe	
8088		Konut, boş dükkân	
8849		Konut, ticaret (T1), depo, harabe, meyve sebze bahçesi	
8085		Konut, harabe, depo	
8084		Konut, oto-bakım tamir, berber, depo	
8084/1		Konut, ticaret (T2), dernek, park	
8083		Konut, ticaret (T2), harabe, dernek, depo	
8081		Konut, kahvehane, tekeli bayi-büfe-market-bakkal, depo, boş dükkân	
Dr. S. Ece Sokağı		Konut, ticaret (T1)	
8077		Konut, ticaret (T1), halk eğitim	
8077/1		Konut, depo	
8073		Konut, terzi, depo, boş dükkân	
8072/1		Ticaret (T1), kahvehane, tamirci	
8075		Pasaj, lokanta-kafe	
8001/2		Ticaret (T1-T2), lokanta-kafe	
8001/1		Pasaj, belediye	
8001		Ticaret alanı (T1, T2 ve T3), park, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, tekeli bayi-mar-ket-bakkal, depo, dernek, otopark, cami, meydan	
8002/1		Ticaret alanı (T1, T2), park	
Eski Havaalanı Cad.		Ticaret alanı (T1, T2), park, otopark, kuaför, bar, lokanta-kafe	

Güvenlik Kapsamında Kentsel Yoksunluk

Güvenlik kapsamında yoksunluk, güvenlik sorunlarına göre ve arazi kullanıma göre olmak üzere iki grupta ele alınmıştır.

Güvenlik kapsamında belirlenen sorunlar; kaldırım genişliği açısından sorun (1), kaldırım yüksekliği açısından sorun (2), aydınlatma elemanı yetersizliği sorunu (3), kent mobilyalarının bulunmaması sorunu (4), yaya yolu süreksizliği sorunu (5), taksi durağının bulunmaması sorunu (6), çıkmaz sokak bulunması sorunu (7), kaldırım bulunmaması sorunu (8), ticaret veya konut alanı bulunmaması sorunu (9), vandalizm ve sağır cephenin bulunması sorunu (10), boş parsel bulunması sorunu (11) ve harabe, inşaat ve boş dükkân bulunması sorunu (12) olarak belirlenmiş ve değerlendirme sonucunda yapılan sentez, yayalar açısından güvenlik unsurları, doğal gözetim unsurları ve sokaktaki göz unsurları şeklinde 3 temel başlıkta gruplandırılmıştır. Bu bağlamda, güvenlik sorunlarına göre yoksunluk başlıkları belirlenirken, sentezde oluşturulan sorun gruplarına bağlı kalmıştır.

Arazi kullanıma göre yoksunluk; ticaret alanları (T1: eğlence ve konaklama, gıda, hizmet, ofis-büro ve finans kurumları vb. T2: büyük alan kullanımı gerektiren ticari işletmeler T3: çoklu (karma) ticari kullanımlar), eğitim tesisleri, dini tesisler, yeşil alanlar, idari tesisler, sosyal tesisler ve kadınlar için ayrıca önem arz eden kişisel bakım hizmet alanları başlıklarında değerlendirilmiştir.

Şekil 4. Güvenlik Kriterlerine Göre Yoksunluk Başlıkları

(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Güvenlik kapsamında sokaklar çok sorunlu (7+ sorun); sorunlu (4-6 sorun); az sorunlu (1-3 sorun) ve sorunsuz sokaklar olarak sınıflandırılmıştır.

8001/1, 8001/2, 8052/1 ve 8057 sokaklar güvenlik kapsamında sorunsuz sokaklardır.

Tablo 4. Çok sorunlu sokaklarda güvenlik kapsamında kentsel yoksunluk

Sokak Adı	Güvenlik Sorunları	Arazi Kullanım	Yoksunluk
8050		Konut, tek el bayi-büfe-market-bakka, kuaför, inşaat, lokanta-kafe, demir-döşeme atölyesi, tamir atölyesi, harabe, boş dükkân, ticaret (T1 ve T2)	
8064		Konut, ticaret alanı (T1), ortaokul ve lise, tek el bayi, depo	
8054/1		Konut, ortaokul, lise, boş dükkân, meyve-sebze bahçesi	
8055		Konut, ticaret (T1 ve T2), depo, otopark, park, çocuk oyun alanı, harabe, boş dükkân	
8055/1		Konut, halk eğitim, cami, dernek, harabe, inşaat	
8085/1		Konut	
8085/2		Halk eğitim, inşaat	
Köyiçi Cad.		Konut, ticaret alanları (T1, T2 ve T3), kahvehane, kuaför, terzi, berber, sıhhi tesisat, demir-döşeme atölyesi, oto-tamir-bakım, tamir atölyesi, pasaj-iş hanı, ilkokul, lokanta-kafe, hırdavat dükkânı, depo, tek el bayi-bakka-market, boş dükkân, yurt, cami, kütüphane	
Dere Cad.		Konut, ticaret alanları (T1 ve T2), kahvehane, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, hırdavat dükkânı, depo, bakka, hurdacı, dernek, halk eğitim	

Tablo 5. Sorunlu sokaklarda güvenlik kapsamında kentsel yoksunluk

Sokak Adı	Güvenlik Sorunları	Arazi Kullanım	Yoksunluk
8061		Konut, ticaret (T1, T2 ve T3), cami, berber, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, tek el bayi-market-bakka, tamir atölyesi	
8051		Konut, ticaret alanları (T1 ve T2), demir-döşeme atölyesi, tamir atölyesi, depo	
8061/1		Konut, ticaret alanı (T2)	
8052		Konut, ticaret (T1 ve T3), boş dükkân, depo	
8053		Konut, ticaret (T1 ve T2), kahvehane, kuaför, cami, boş dükkân	

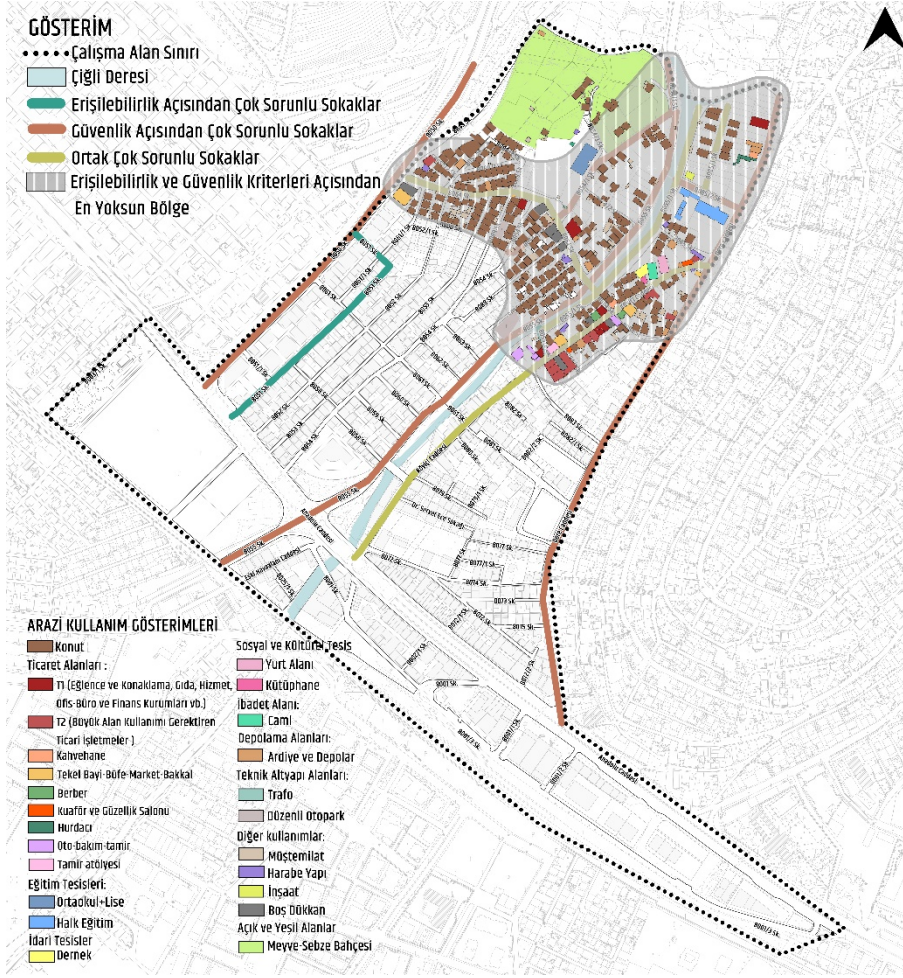
8054		Konut, ticaret (T1 ve T2), tekeli bayi-büfe-market-bakkal, berber, kahvehane, tamir atölyesi, boş dükkân, kuaför, cami, kaymakamlık, berber	
8054/3		Konut, ortaokul, lise	
8089		Konut, otopark, tekeli bayi-market-bakkal	
8058		Konut, harabe, kahvehane, otopark, muhtarlık ve tekeli bayi-büfe-market-bakkal	
8849		Konut, ticaret (T1), depo, harabe, meyve sebze bahçesi	
8055/2		Konut, ticaret (T1), tamir atölyesi	
8083		Konut, ticaret (T2), harabe, dernek, depo	
8082		Konut, sıhhi tesisat, boş dükkân, otobakım tamir, depo	
8082/1		Konut, depo, harabe, inşaat	
8081		Konut, kahvehane, tekeli bayi-büfe-market-bakkal, depo, boş dükkân	
8080		Ticaret (T1), depo, hırdavat dükkânı	
8079/1		Konut	
8079		Konut, ticaret (T1), boş dükkân	
8072		Konut, ilkokul, halk eğitim, kuaför, terzi, pasaj, lokanta, tamirci, kahvehane	
8074		Konut, terzi, lokanta-kafe, kuaför, ganyan bayii, depo	
8073		Konut, terzi, depo, boş dükkân	
Anadolu Cad.		Konut, ticaret alanları (T1 ve T2), kahvehane, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, hırdavat dükkânı, depo, bakkal, hurdacı, belediye, dernek, park, meydan	
Eski Havaalanı Cad.		Ticaret alanı (T1, T2), park, otopark, kuaför, bar, lokanta-kafe	

Tablo 6. Az sorunlu sokaklarda güvenlik kapsamında kentsel yoksunluk

Sokak Adı	Güvenlik Sorunları	Arazi Kullanım	Yoksunluk
8051/1		Ticaret alanı (T1 ve T3), tekeli bayi-market-bakkal	

9800	4 7 8	Konut	G1 G3
8052/2	4 7 8	Konut, ticaret (T2), depo	G1 G3 A1
8054/2	3 8	Konut	G1
8089/1	8	Konut	G1
8089/2	8 11	Konut	G1 G3
8059	1 5 11	Konut	G1 G3
8060	1 10 11	Konut, ticaret (T1)	G1 G3 A1
8062	8 12	Konut, harabe	G1 G3
8063	1 5 11	Konut	G1 G3
8088	8 10 12	Konut, boş dükkân	G1 G3
8056	2 5 12	Konut, otopark, harabe	G1 G3
8085	3 8 12	Konut, harabe, depo	G1 G3
8084	3 8 10	Konut, oto-bakım tamir, berber, depo	G1 G3 A1
Dr. Servet Ece Sokağı	1 5	Konut, ticaret (T1)	G1 A1
8077	8 10 11	Konut, ticaret (T1), halk eğitim	G1 G3 A1 A2
8077/1	8 10 11	Konut, depo	G1 G3
8072/1	1	Ticaret (T1), kahvehane, tamirci	G1 A1
8075	1 5 10	Pasaj, lokanta-kafe	G1 G3 A1
8072/2	7 8 10	Ticaret (T1-T2), kuaför	G1 G3 A1 A3
8001/3	4 10 12	Ticaret alanı (T1, T2 ve T3), çocuk oyun alanı, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, tekel bayi-market-bakkal, depo, belediye, dernek, otopark, meydan	G1 G3
8001	3 4 5	Ticaret alanı (T1, T2 ve T3), park, pasaj-iş hanı, lokanta-kafe, tekel bayi-market-bakkal, depo, dernek, otopark, cami, meydan	G1 A1 A4 A5 A6
8002/1	8	Ticaret alanı (T1, T2), park	G1 A1 A6
8025/1	7 8	Konut, ticaret alanı (T1, T2), bar	G1 G3 A1

Erişilebilirlik ve güvenlik kapsamında belirlenen kriterler doğrultusunda en sorunlu sokaklar (8064 sokak, 8055/1 sokak, 8085/1 ve Köyiçi Caddesi) hem erişilebilirlik kriterleri (Şekil 3) hem de güvenlik kriterleri açısından (Şekil 4) çok sorunlu olan sokaklardır. Her iki temel başlığın yoksunluk kriterlerinin çakıştığı bu sokaklar çalışma alanının en yoksun bölgesi olarak saptanmış ve sonuç Şekil 5' te gösterilmiştir.

Şekil 5. Erişilebilirlik ve Güvenlik Kriterleri Açısından Yoksun Bölge
(Bu şekil yazar(ar) tarafından oluşturulmuştur)

Çalışma alanının yoksun bölgesi, alanın kuzeyindedir. Bu bölge, konut ve ticaret (T1 ve T2) gibi doğal gözetim unsurları içermesiyle güvenli sayılabilir. Ancak saptanan bu bölgede kahvehane, tekel bayi-büfe-market-bakkal, berber, hurdacı, oto-bakım-tamir, tamir atölyesi gibi daha çok erkekler tarafından işletilen ve/veya kullanılan ticaret birimleri; ortaokul-lise, halk eğitim merkezi, dernek, yurt, kütüphane gibi mesai saati sonrası kapalı alanlar; depo, trafo, düzenli otopark, müştemilat, harabe, inşaat, boş dükkân, meyve-sebze bahçesi ve boş parsel gibi kent içerisinde daha az kullanılan/ıssız arazi kullanım biçimleri bulunmaktadır. Dolayısıyla bu alan kadınlar (herkes) için hem erişilebilirlik hem de güvenlik açısından yoksunluk taşımaktadır.

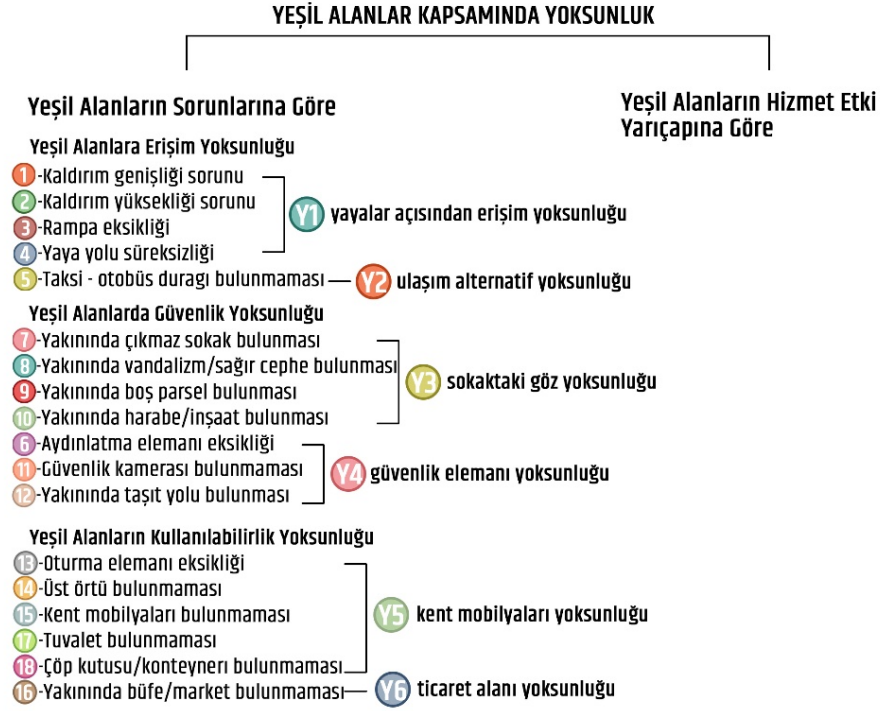
Kentsel Hizmet Yoksunluğu

Kentsel hizmetler, yeşil alanlar ve diğer sosyal altyapı hizmetleri (eğitim, dini, sağlık, idari ve sosyokültürel tesisler) olmak üzere 2 başlıkta değerlendirilmiştir.

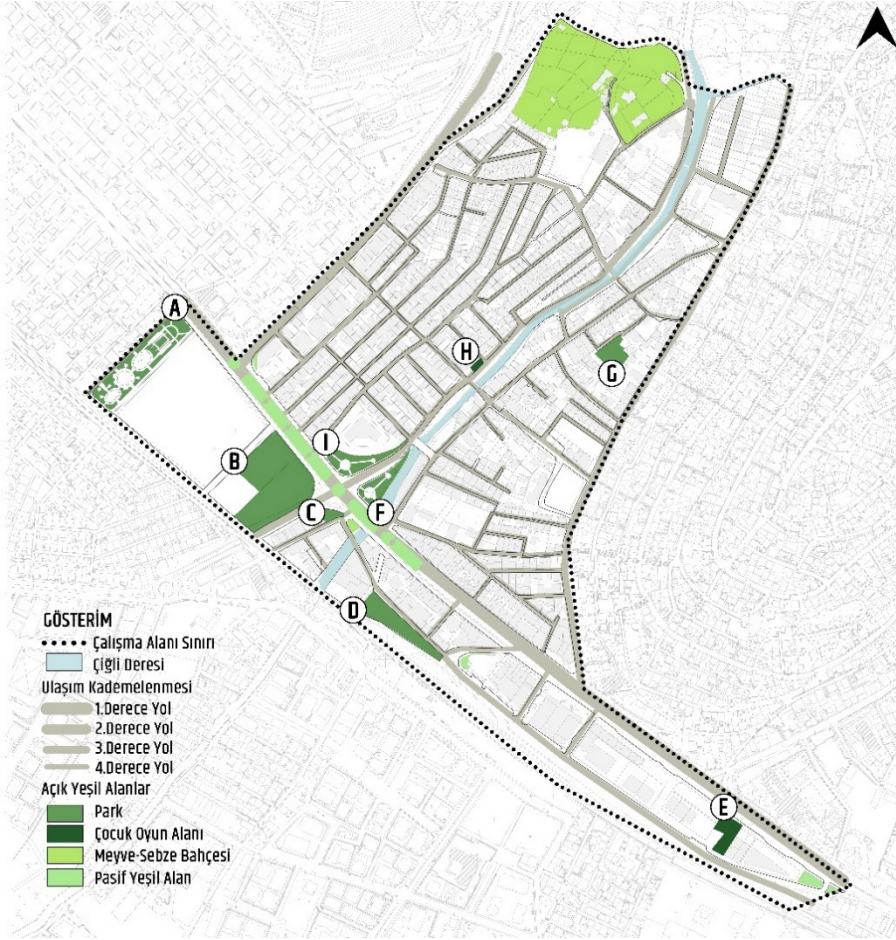
Yeşil Alan Kapsamında Kentsel Yoksunluk

Yeşil alan kapsamında yoksunluk, sorunlarına göre ve hizmet etki yarıçapına göre olmak üzere iki ayrı şekilde ele alınmıştır.

Sorunlarına Göre Yeşil Alanlarda Yoksunluk: Yeşil alanlar için sorunlar kaldırım genişliği açısından sorun (1), kaldırım yüksekliği açısından sorun (2), rampa eksikliği sorunu (3), yaya yolu süreksizliği sorunu (4), taksi ve otobüs durağının bulunmaması sorunu (5), aydınlatma elemanı yetersizliği sorunu (6), yakınında çıkmaz sokak bulunması sorunu (7), yakınında vandalizm ve sağır cephenin bulunması sorunu (8), yakınında boş parsel bulunması sorunu (9), yakınında harabe ve inşaat bulunması sorunu (10), güvenlik kamerası bulunmaması sorunu (11), yakınında taşıt yol bulunması sorunu (12), oturma elemanı eksikliği sorunu (13), üst örtü bulunmaması sorunu (14), kent mobilyalarının bulunmaması sorunu (15), yakınında büfe ve market bulunmaması sorunu (16), tuvalet bulunmaması sorunu (17) ve çöp kutusu/konteyneri bulunmaması sorunu (18) olarak belirlenmiştir. Bu sorunlar erişilebilirlik, güvenlik ve kullanılabilirlik şeklinde 3 temel başlıkta gruplandırılmıştır. Bu bağlamda, yeşil alan sorunlarına göre yoksunluk başlıkları belirlenirken, sorun gruplarına bağlı kalınmış ve 6 yoksunluk başlığı belirlenmiştir.

Şekil 6. Yeşil Alan Kriterlerine Göre Yoksunluk Başlıkları
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Şekil 7. Çalışma Alanındaki Açık Yeşil Alanlar
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Yeşil alanlar çok sorunlu (13+ sorun), sorunlu (7-12 sorun) ve az sorunlu (1-6 sorun) şeklinde sınıflandırılmıştır. Çalışma alanı içerisinde yer alan 9 adet aktif yeşil alan kodlarıyla ve niteliğine göre Tablo 7' de gösterilmiştir.

Tablo 7. Yeşil Alanların Sorunlarına Göre Yoksunluk

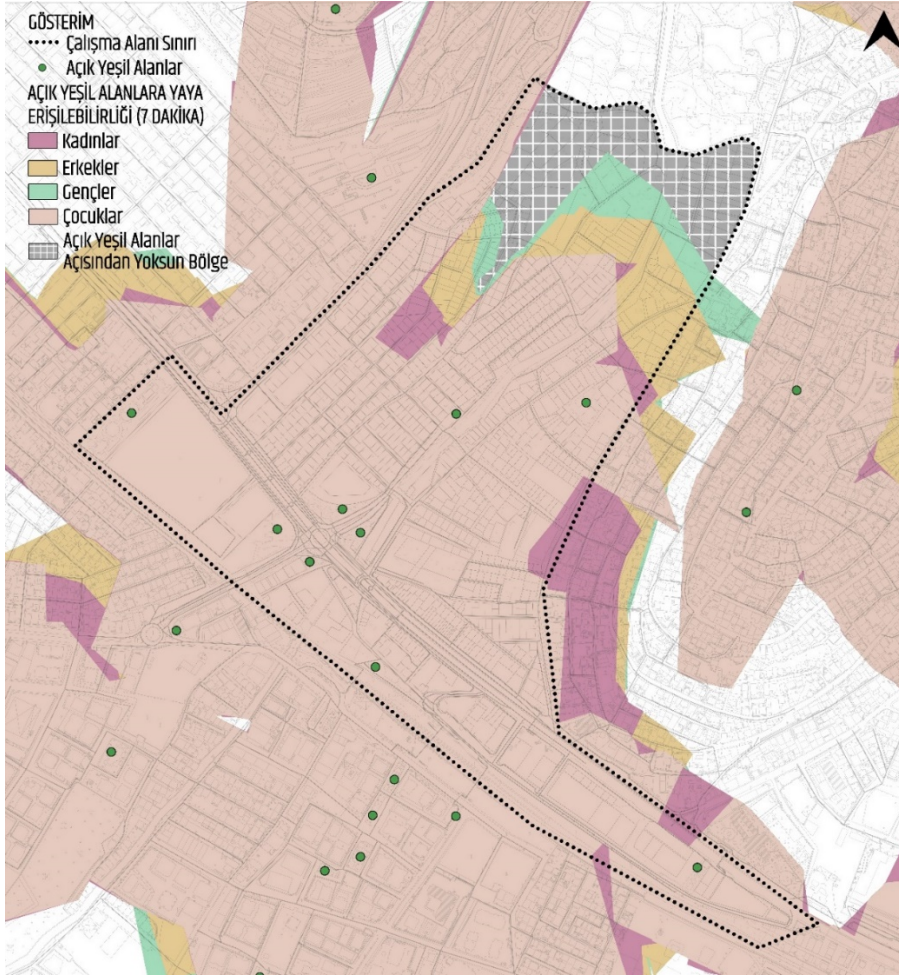
Yeşil Alan Niteliği	Yeşil Alan Kodu	Yeşil Alan Niteliği	Yeşil Alan Sorunları	Yoksunluk
Çok Sorunlu (13+)	H	Çocuk Oyun Alanı	1 2 3 4 5 8 11 13 14 15 16 17 18	Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6
	A	Park	2 5 9 11 12 15 16 17	Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6
	B	Park	2 3 4 9 11 12 15 17	Y1 Y3 Y4 Y5
	C	Park	1 11 12 14 15 16 17	Y1 Y4 Y5 Y6
	D	Park	4 6 11 12 14 15 17	Y1 Y4 Y5
	E	Çocuk Oyun Alanı	8 11 12 13 14 15 16 17 18	Y3 Y4 Y5 Y6
Sorunlu (7-12)	G	Park	4 6 8 10 11 12 14 15 17 18	Y1 Y3 Y4 Y5
	H	Çocuk Oyun Alanı	1 2 3 4 5 8 11 13 14 15 16 17 18	Y1 Y2 Y3 Y4 Y5 Y6
	I	Park	1 2 8 10 11 12 14 15 17	Y1 Y3 Y4 Y5
Az Sorunlu (1-6)	F	Park	2 11 12 14 15 17	Y1 Y4 Y5

Hizmet Etki Yarıçapına Göre Yeşil Alanlarda Yoksunluk: Mevcutta bulunan açık yeşil alanların hizmet etki yarıçapları Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtildiği şekillerde mesafe olarak ve TS 12174 standardında belirtildiği üzere ise çocuklu kadınlar, 6-10 yaş arası çocuklar, 50 yaş üstü kadınlar, 50 yaşa kadar kadınlar, 55 yaş üstü erkekler, 40-55 yaş arası erkekler, 40 yaşına kadar erkekler ve gençler olmak üzere 9 ayrı başlıkta ele alınmıştır. Her başlıkta incelenen grupların yürüyüş süresi TS 12174 numaralı standartta belirtildiği gibi 7 dakikalık yürüme mesafeleri (m/s) baz alınmıştır. Bu doğrultuda network (ağ) analizi çalışma alanı içerisindeki 9 ve çevresindeki 12 olmak üzere toplam 21 adet yeşil alan için yapılmıştır (Şekil 8).

Şekil 8. Network (Ağ) Analizi İncelenen Aktif Yeşil Alanlar
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Başlıklarına göre incelenen ağ analizleri Şekil 9'da bir arada değerlendirilmiş ve çalışma alanındaki aktif yeşil alanlardan hizmet almayan (yoksun) bölge saptanmıştır.

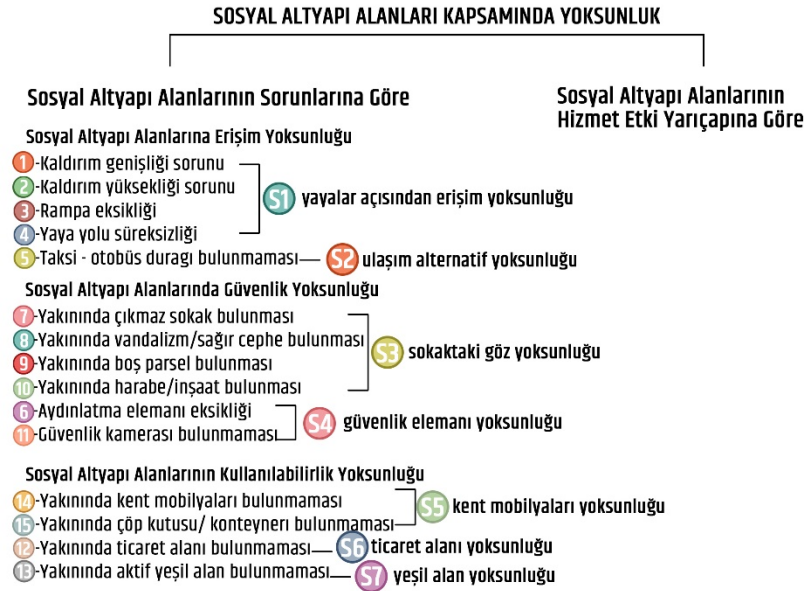
Şekil 9. Yeşil Alanların Yaya Erişilebilirliği ve Yoksunluk
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Şekilde de görüldüğü gibi çalışma alanının kuzeyi erişilebilirlik ve güvenliğe benzer biçimde yeşil alan hizmet erişilebilirliği açısından yoksundur. Çalışma alanında, açık yeşil alanlardan en çok gençlerin, en az ise çocukların hizmet aldığı ve ek olarak erkeklerin kadınlara göre yeşil alanlardan daha çok hizmet aldığı saptanmıştır.

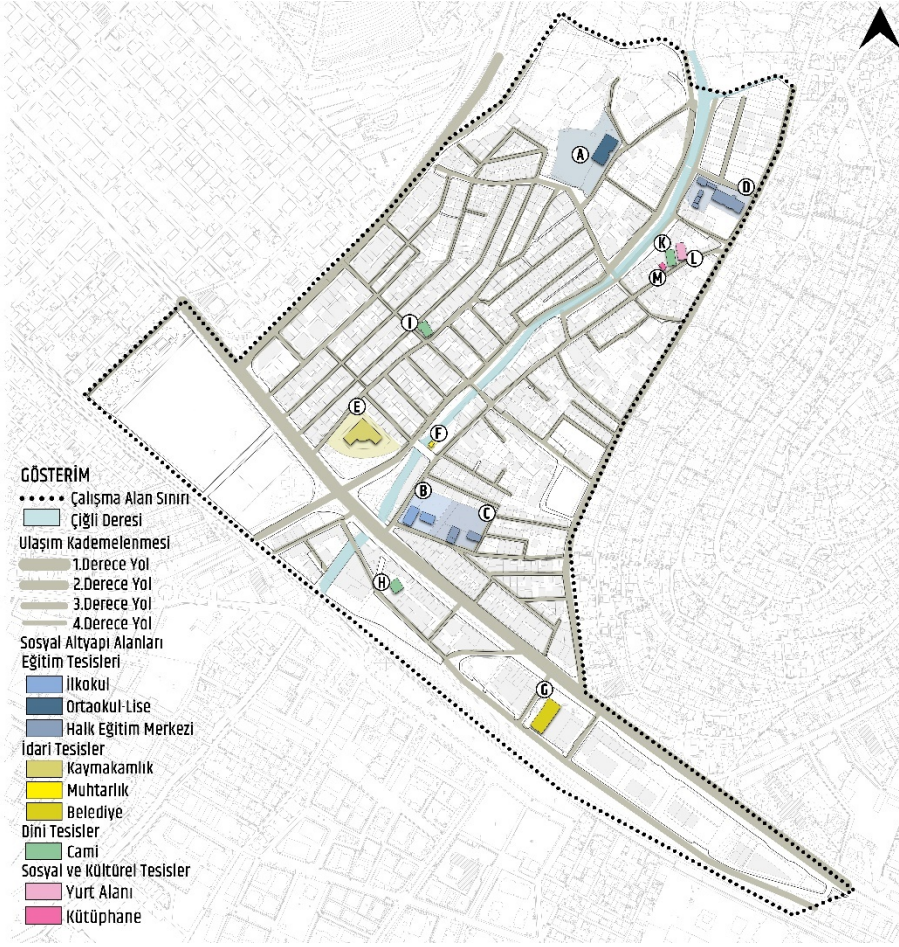
Sosyal Altyapı Alanları Kapsamında Kentsel Yoksunluk

Sosyal altyapı alanları kapsamında yoksunluk, sorunlarına göre ve hizmet etki yarıçapına göre iki başlıkta ele alınmıştır.

Sorunlarına Göre Sosyal Altyapı Alanlarında Yoksunluk: Sosyal altyapı alanları kapsamında belirlenen sorunlar kaldırım genişliği açısından sorun (1), kaldırım yüksekliği açısından sorun (2), rampa eksikliği sorunu (3), yaya yolu süreksizliği sorunu (4), taksi ve otobüs durağının bulunmaması sorunu (5), aydınlatma elemanı yetersizliği sorunu (6), yakınında çıkmaz sokak bulunması sorunu (7), yakınında vandalizm ve sağır cephenin bulunması sorunu (8), yakınında boş parsel bulunması sorunu (9), yakınında harabe ve inşaat bulunması sorunu (10), güvenlik kamerası bulunmaması sorunu (11), yakınında ticaret alanı bulunmaması sorunu (12), yakınında aktif yeşil alan bulunmaması sorunu (13), kent mobilyalarının bulunmaması sorunu (14) ve çöp kutusu/konteyneri bulunmaması sorunu (15) olarak belirlenmiştir. Belirlenen bu sorunlar erişilebilirlik, güvenlik ve kullanılabilirlik şeklinde 3 temel başlıkta gruplandırılmıştır. Bu kapsamda, sosyal altyapı alanlarının sorunlarına göre yoksunluk başlıkları belirlenirken, sorun gruplarına bağlı kalınmış ve 7 yoksunluk başlığı belirlenmiştir.

Şekil 10. Sosyal Altyapı Alanları Kriterlerine Göre Yoksunluk Başlıkları
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Şekil 11. Çalışma Alanındaki Sosyal Altyapı Alanları
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Çalışma alanı içerisindeki 12 adet sosyal altyapı alanı (Şekil 11) sorunlarına göre çok sorunlu (11+ sorun), sorunlu (6-10 sorun), az sorunlu (1-5 sorun) olarak ve kodlarıyla birlikte Tablo 8’de gösterilmiştir.

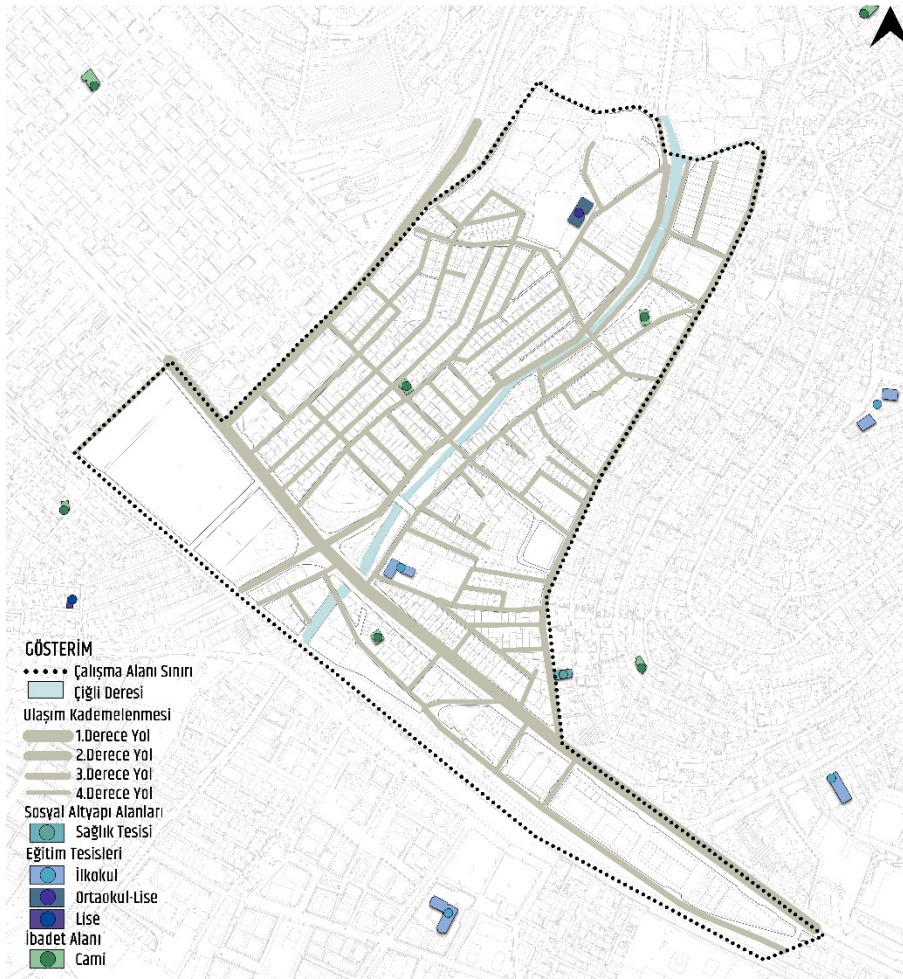
Tablo 8. Sosyal Altyapı Alanlarının Sorunlarına Göre Yoksunluk

Sosyal Altyapı Sorun Grubu	Sosyal Altyapı Kodu	Sosyal Altyapı Niteliği	Sosyal Altyapı	Sosyal Altyapı Sorunları	Yoksunluk
Çok Sorunlu (11+)	A	Eğitim Tesisi	Ortaokul-Lise	1 2 4 5 6 7 8 9 10 11 13 14	S1 S2 S3 S4 S5 S7
	D	Eğitim Tesisi	Halk Eğitim Merkezi	1 2 4 5 6 8 9 10 11 12 13 14	S1 S2 S3 S4 S5 S6 S7
	I	Dini Tesis	Cami	1 2 3 4 5 8 9 10 11 13 14 15	S1 S2 S3 S4 S5 S7
Sorunlu (6-10)	B	Eğitim Tesisi	İlkokul	1 2 3 4 11 14	S1 S4 S5
	C	Eğitim Tesisi	Halk Eğitim Merkezi	1 2 4 8 9 11 14 15	S1 S3 S4 S5
	F	İdari Tesis	Muhtarlık	1 2 4 8 11 14	S1 S3 S4 S5
	K	Dini Tesis	Cami	1 3 4 5 6 8 11 12 13 14	S1 S2 S3 S4 S5 S6 S7
	L	Sosyokültürel Tesis	Yurt Alanı	1 4 5 6 12 13 14	S1 S2 S4 S5 S6 S7
	M	Sosyokültürel Tesis	Kütüphane	1 3 4 5 6 8 11 12 13 14	S1 S2 S3 S4 S5 S6 S7
Az Sorunlu (1-5)	E	İdari Tesis	Kaymakamlık	1 2 8 10 14	S1 S3 S5
	G	İdari Tesis	Belediye	6 13 14	S4 S5 S7
	H	Dini Tesis	Cami	6 11 14 15	S4 S5

Hizmet Etki Yarıçaplarına Göre Sosyal Altyapı Alanlarında Yoksunluk:

Mevcutta bulunan sosyal altyapı alanlarının (lise, ortaokul, ilkokul, dini tesisler-cami, sağlık tesisleri) hizmet etki yarıçapları Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'nde belirtildiği şekillerde mesafe olarak ve TS 12174 standardında belirtildiği üzere ise çocuklu kadınlar, 6-10 yaş arası çocuklar, 50 yaş üstü kadınlar, 50 yaşa kadar kadınlar, 55 yaş üstü erkekler, 40-55 yaş arası erkekler, 40 yaşına kadar erkekler ve gençler olmak üzere 9 ayrı başlıkta ele alınmıştır. Her başlıkta incelenen grupların yürüyüş süresi TS 12174 numaralı standartta belirtildiği gibi 7 dakikalık yürüme mesafeleri (m/s) baz

almıştır. Bu doğrultuda network (ağ) analizi çalışma alanı içerisindeki 5 ve çevresindeki 10 olmak üzere toplam 15 adet sosyal altyapı alanı için yapılmıştır (Şekil 12).

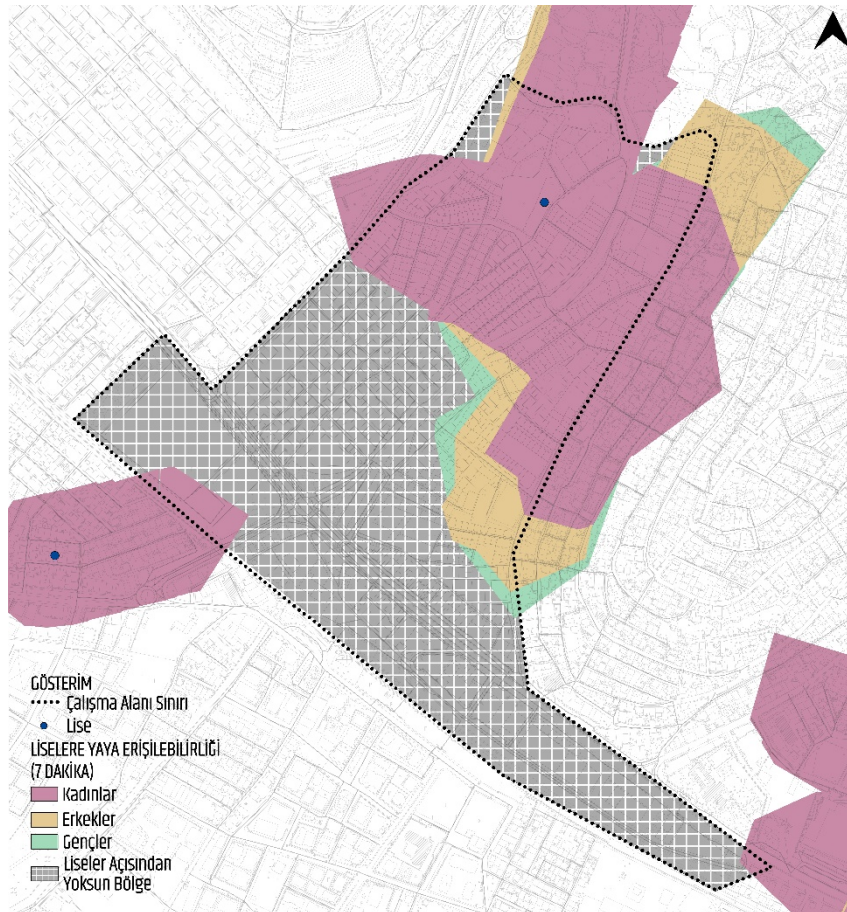

Şekil 12. Network (Ağ) Analizi İncelenen Sosyal Altyapı Alanları
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Sınıflamaya göre incelenen ağ analizleri bir arada değerlendirilmiş ve çalışma alanındaki sosyal altyapı alanlarından hizmet almayan (yoksun) bölgeler saptanmıştır.

Liselerin Hizmet Etki Yarıçapına Göre Yoksunluğu

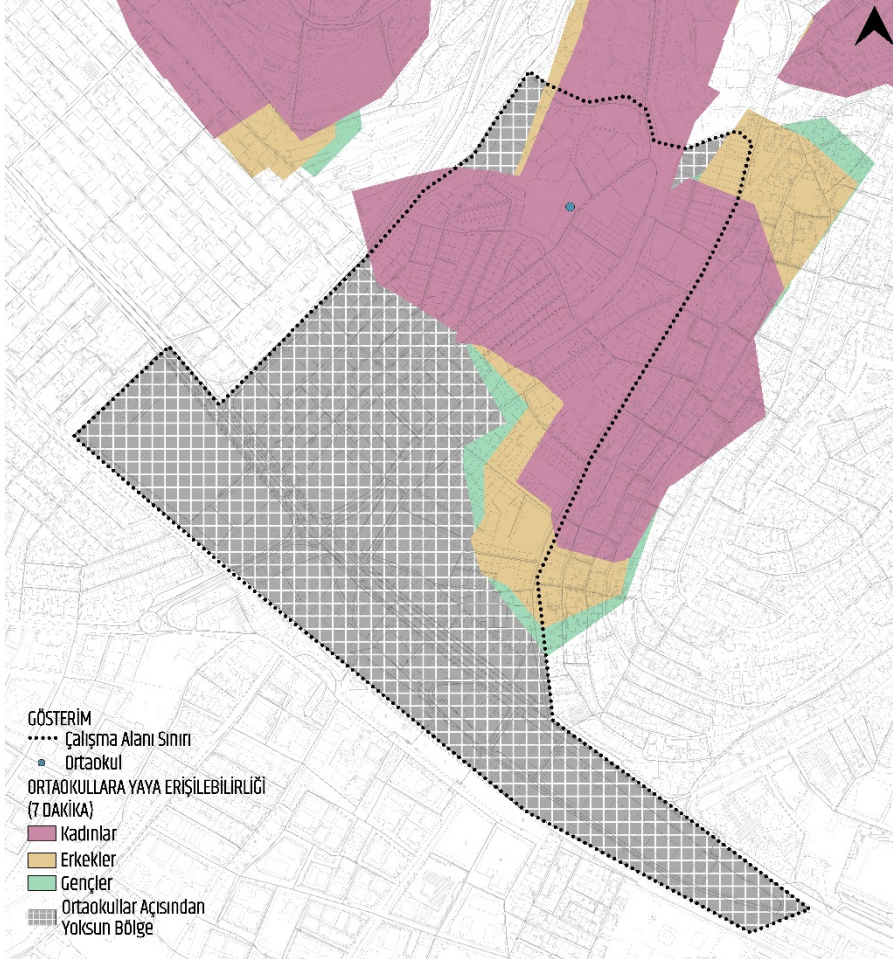
Çalışma alanının büyük kısmının liseler açısından yoksun olduğu saptanmıştır. Liselerden en çok gençlerin, en az kadınların hizmet aldığı ve erkeklerin kadınlara göre liselerden daha çok hizmet aldığı ortaya çıkmaktadır (Şekil 13).

Şekil 13. Liselere Yaya Erişilebilirliği ve Yoksun Bölge
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Ortaokulların Hizmet Etki Yarıçapına Göre Yoksunluğu

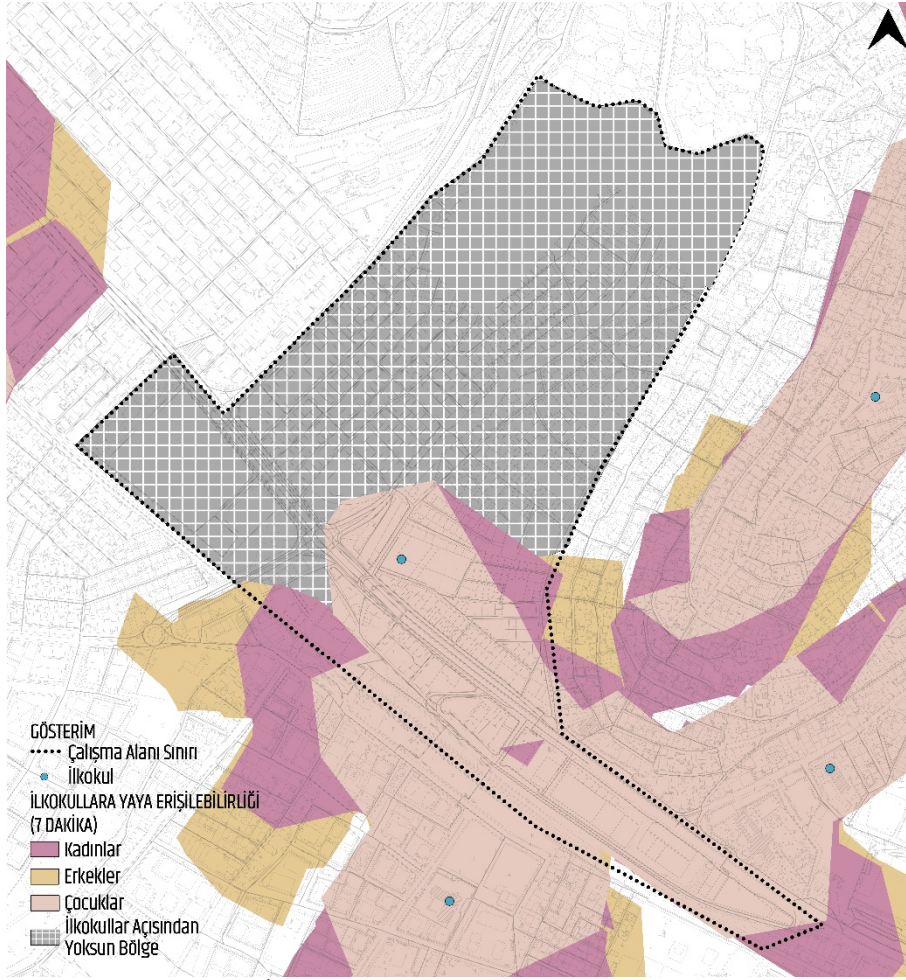
Çalışma alanının büyük kısmının ortaokul açısından yoksun olduğu saptanmıştır. Ortaokullardan en çok gençlerin, en az kadınların hizmet aldığı ve erkeklerin kadınlara göre ortaokullardan daha çok hizmet aldığı ortaya çıkmaktadır (Şekil 14).

Şekil 14. Ortaokullara Yaya Erişilebilirliği ve Yoksun Bölge
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

İlkokulların Hizmet Etki Yarıçapına Göre Yoksunluğu

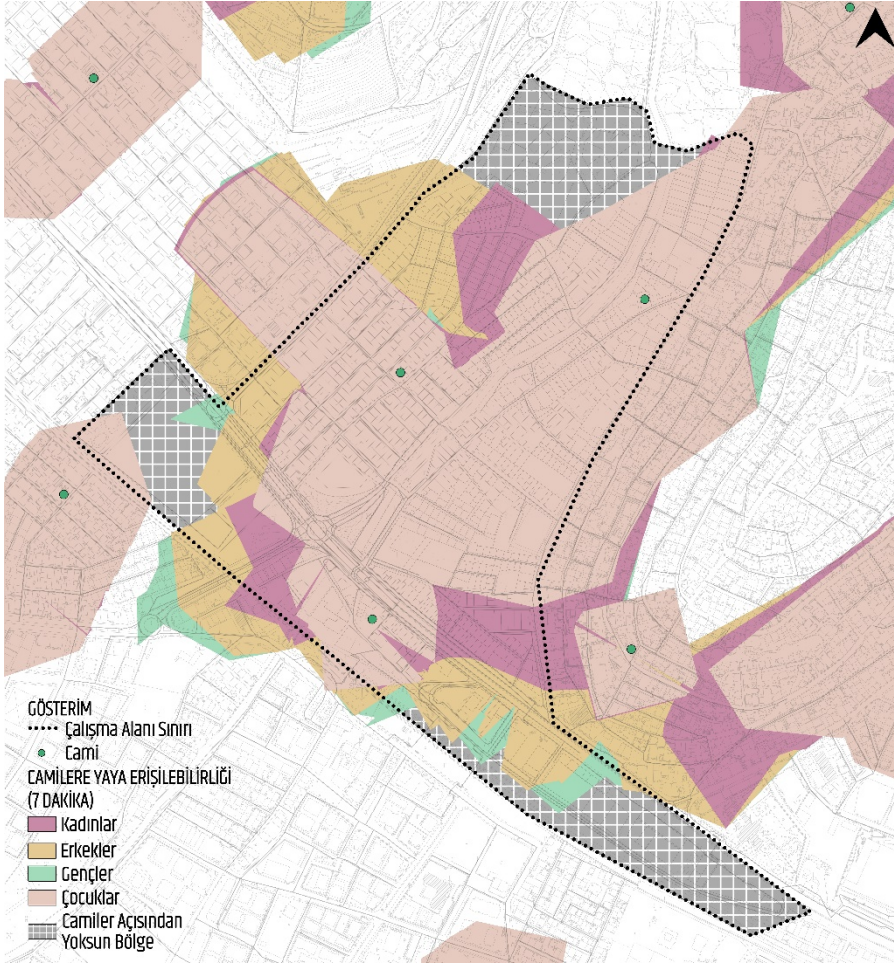
Çalışma alanının büyük kısmı ilkokullar açısından yoksundur. İlkokullardan en çok erkeklerin, en az çocukların (6-10 yaş arası) hizmet aldığı ve erkeklerin kadınlara göre ilkokullardan daha çok hizmet aldığı ortaya çıkmaktadır (Şekil 15).

Şekil 15. İlkokullara Yaya Erişilebilirliği ve Yoksun Bölge
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Camilerin Hizmet Etki Yarıçapına Göre Yoksunluğu

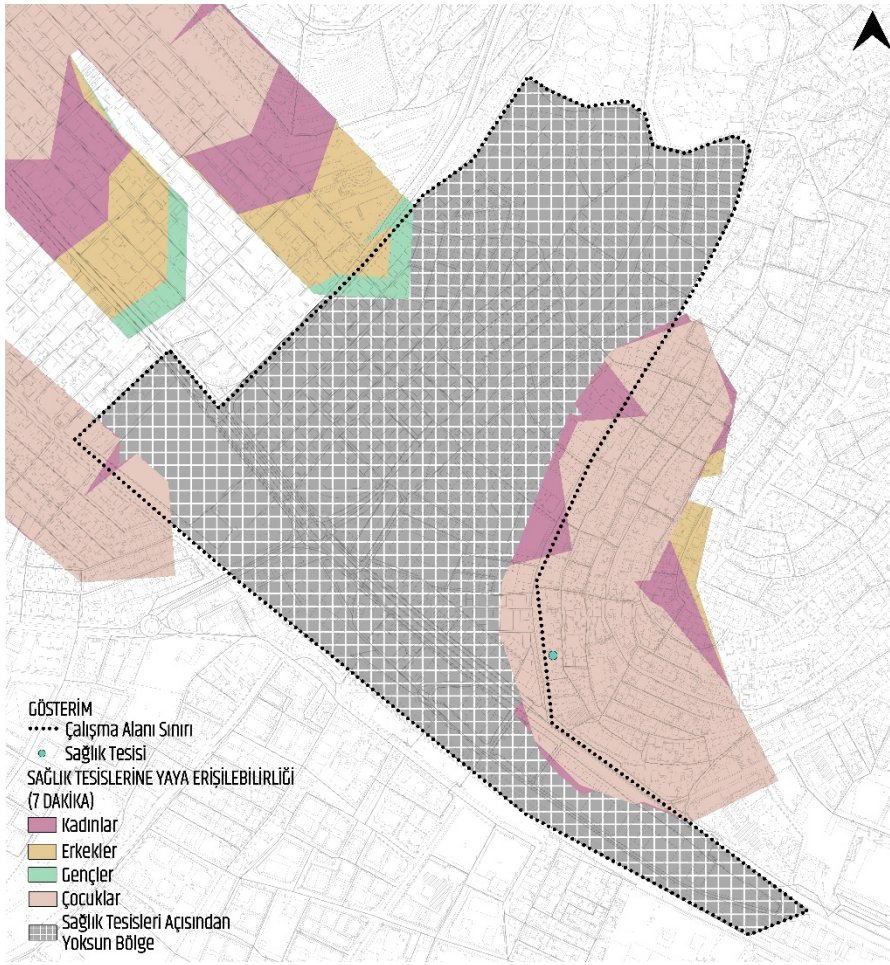
Çalışma alanında camiler açısından 3 ayrı yoksun bölge saptanmıştır. Camilerden en çok gençlerin, en az çocukların (6-10 yaş arası) hizmet aldığı ve erkeklerin kadınlara göre camilerden daha çok hizmet aldığı ortaya çıkmaktadır (Şekil 16).

Şekil 16. Camilere Yaya Erişilebilirliği ve Yoksun Bölge
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

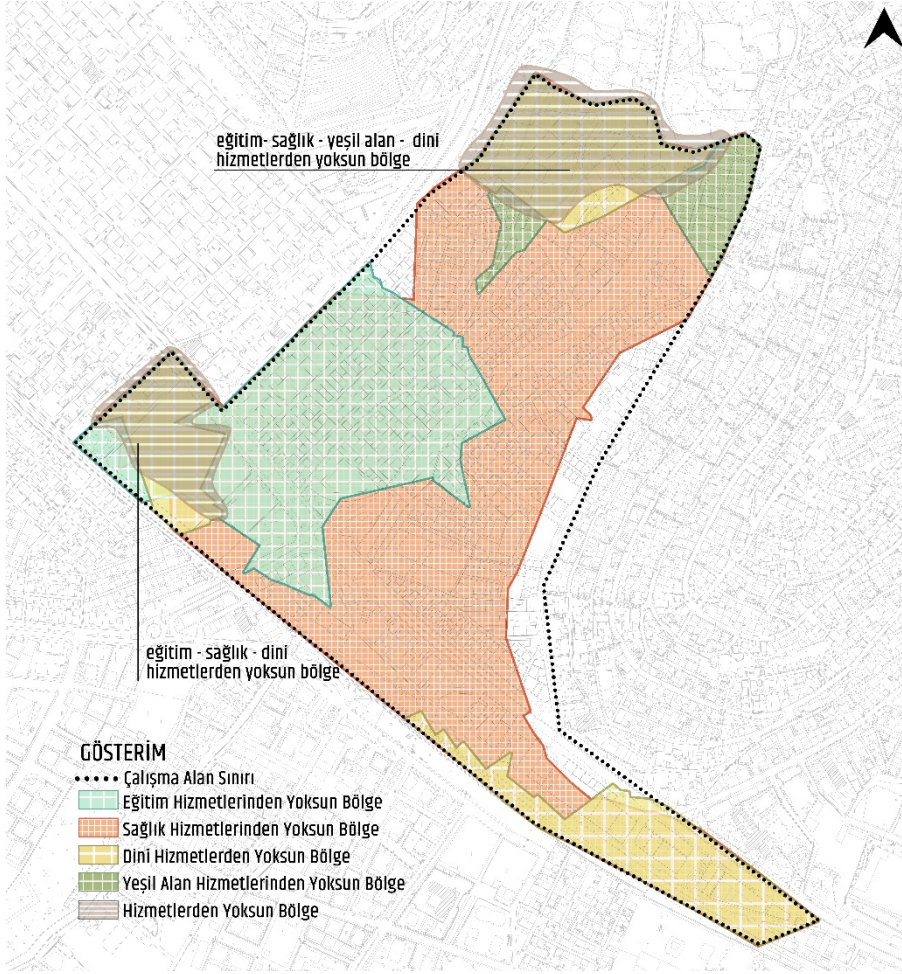
Sağlık Tesislerinin Hizmet Etki Yarıçapına Göre Yoksunluğu

Çalışma alanının neredeyse tamamı sağlık tesisleri açısından yoksundur. Sağlık tesislerinden en çok gençlerin, en az çocukların (6-10 yaş arası) hizmet aldığı ve erkeklerin kadınlara göre sağlık tesislerinden daha çok hizmet aldığı ortaya çıkmaktadır (Şekil 17).

Şekil 17. Sağlık Tesislerine Yaya Erişilebilirliği ve Yoksun Bölge
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Lise, ortaokul, ilkokul, cami, sağlık tesisleri ve yeşil alanların ayrı ayrı belirli kategorilere göre hizmet etki yarıçapları incelenmiş ve her biri için hizmet almayan (yoksun) bölgeler ortaya çıkmıştır. Lise, ortaokul ve ilkokul kullanımlarının hizmet etki alanları birleştirilmiş ve eğitim tesisleri başlığı altına toplanmıştır. Bu analiz kapsamında eğitim tesisleri (lise, ortaokul, ilkokul), dini tesisler (cami), sağlık tesisleri ve yeşil alanların hizmet almayan (yoksun) bölgeleri bir arada değerlendirilmiş ve kesişimler gösterilmiştir (Şekil 18).

Şekil 18. Hizmet Yoksunluğu
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Hizmet yoksunluğu analizi sonucunda, çalışma alanının kuzeyde belirlenen bölgenin tüm hizmetlerden güney batıda belirlenen bölgenin ise eğitim, sağlık ve dini hizmetlerden yoksun olduğu saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

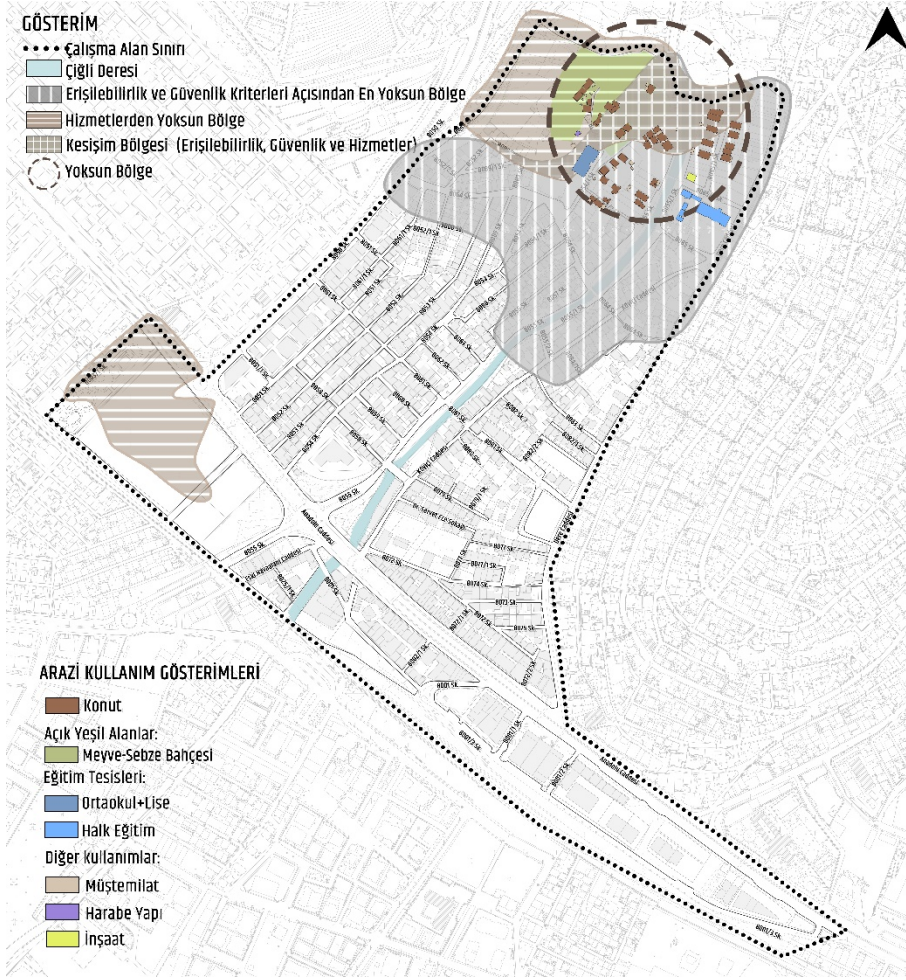
Kent hakkı kapsamında kentin tümünün tüm kentliler tarafından eşit kullanılması gerekmektedir. Ancak toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri ve kadınlara dayatılan toplumsal cinsiyet rolleri, kadınların kenti herkes kadar kullanabilmesine ket vurmaktadır. Bu duruma ek olarak kadınların talep ve gereksinimlerinin kentin fiziki unsurlarına yansıtılmaması da kadınların

kenti kullanabilmesini engellemektedir. Değınilen iki sorunun çözümü olan kadın dostu kent planlama yaklaşımı için planlama meslek alanının dili ve süreci yenilenmelidir.

Bu çalışma, kadın dostu kent planlama yaklaşımını herkes için planlama yapılabilmesinin ve kent hakkının sağlanabilmesinin temel dayanağı olarak görmektedir. Bu kapsamda mevcut bir alanda kentsel yoksunluğun saptanabilmesi için veri seti ve yöntem önererek geliştirilmeye açık bir model sunmuştur.

Çalışmada erişilebilirlik, güvenlik ve hizmet yoksunluğu açısından veri setleri ile incelemeler yapılmıştır. Erişilebilirlik ve güvenlik kapsamındaki incelemeler belirlenen veri setine göre yapılırken hizmet yoksunluğu kapsamında her bir sosyal altyapı alanı (lise, ortaokul, ilkokul, cami, sağlık tesisleri ve yeşil alanlar) için ayrı ayrı yoksun bölgelerin saptanmasının ardından yoksun bölgeler bir arada değerlendirilmiş ve kesişimleri gösterilmiştir. Sonuçta hem erişilebilirlik ve güvenlik açısından yoksun bölge belirlenmiş (Şekil 5) hem de sosyal altyapı hizmetlerinden yoksun bölgeler (Şekil 18) belirlenmiştir. Ardından üç başlık kapsamındaki en yoksun bölge ortaya konmuştur (Şekil 19).

Çalışma alanın en yoksun bölgesi alanın kuzeyinde yer almaktadır. Bu bölgede konut, ortaokul-lise, halk eğitim merkezi, müstemilat, harabe yapı, meyve-sebze bahçesi ve inşaat kullanımları bulunmaktadır. Belirlenen alan erişilebilirlik açısından kaldırım kullanım yoksunluğunu, düzenli kent mobilyası yoksunluğunu ve sürekli erişim yoksunluğunu barındırırken güvenlik açısından doğal gözetim yoksunluğunu, yayalar açısından güvenlik yoksunluğunu ve sokaktaki göz yoksunluğunu barındırmaktadır. Erişilebilirlik ve güvenlik açısından sorunlar barındırırken aynı zamanda ilkokul, anaokulu, sağlık, cami ve yeşil alan hizmetlerinden de yoksundur. Sonuç olarak bu yoksunlukları barındıran bu alan Köyiçi Mahallesi'nin öncelikli müdahale edilmesi gereken alanıdır.

Şekil 19. Kent Yoksunluğu
(Bu şekil yazarlar tarafından oluşturulmuştur)

Yoksun bölgeye sorunları kapsamında yapılması gerekenler bulunmaktadır. Bunlar şöyle özetlenebilir: Kaldırım genişlikleri ve yükseklikleri standartlara göre düzenlenmelidir. Kaldırım bulunmayan yerlere kaldırım yapılmalı; kaldırım yapılamayan dar sokaklara ise yaya ile taşıtı ayırıştırıcı zemin kaplama veya renklendirme işlemleri uygulanmalıdır. Rampalar kullanışlı (%6 ve daha az eğimli) olmalıdır. Kaldırımın genişletilebileceği yerlerde kent mobilyalarına özel alanlar belirlenmeli; kaldırımın genişletilemediği yerlerde elektrik panosu, elektrik direği gibi teknik altyapı elemanları ve çöp konteynerleri yeraltından döşenmeli; dar sokaklarda

büyük yer kaplayan çöp konteynerleri yerine belirli aralıklarla çöp kutuları konumlandırılmalıdır.

Yaya yollarının ve kaldırımlarının sürekliliği sağlanmalıdır. Taşıt yolunun kesildiği ve çıkmaz sokak niteliği taşıyan sokaklara bu sokağı bilmeyen kullanıcılar için önceden bilgilendirmek yapabilmek için uyarıcı, yönlendirici ve bilgilendirici levhalar yerleştirilmelidir.

Aydınlatma açısından yetersiz olan sokaklara aydınlatma elemanı eklenmelidir. Sokaklara acil yardım butonu yerleştirilmelidir. Kamusal alanlara tuvalet ve bebek bakım-emzirme kabini yapılmalıdır. Erişimin kısıtlı olduğu alanlara taksi çağırma butonu ve/veya otobüs durağı yerleştirilmelidir. Sokaklara güvenlik kamerası yerleştirilmelidir.

Doğal gözetimin sağlanabilmesi için ticaret ve konut alanlarının birlikte konumlandırılabilmesine özen gösterilmelidir. Vandalizm sebebiyle zarar görmüş cephelerde bakım/onarım yapılmalıdır. Harabe yapıların bakım/onarımı yapılmalıdır.

Çalışmanın inceleme yöntemi ve getirilen öneriler, kadın dostu bir kentin oluşturulabilmesinin yolunun üst ölçekten alt ölçeğe kadar her aşamada bir inceleme ve izleme mekanizmasının oluşturulmasının gerekliliğini göstermektedir. Yoksunluk açısından yapılan her sorun saptaması belediye gibi uygulatıcılar için programlanarak yürütülmesi gereken iş dizisini de göstermektedir.

Teşekkür

Çalışma, İzmir Ticaret Odası (İZTO) ve Çiğli Belediyesi arasında imzalanan bir protokolle sürdürülen ve sosyal sorumluluk projesi olmanın yanı sıra araştırma projesi de olan “Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelede Kadın Dostu Kent Planlama Yaklaşımı: Çiğli Örneği” adlı proje çalışmasının bir bölümünden üretilmiş olup aynı zamanda kitap haline getirilmek üzere olan çalışmanın da bir bölümüdür. İlk yazar bu projenin yürütücüsüdür. Proje yürütücüsü ve proje ekibi olarak yazarlar, proje yürütücüsünün projede çalışmasına destek veren Dokuz Eylül Üniversitesi Rektörlüğü’ne, Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanlığı’na ve Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanlığı’na; İzmir Ticaret Odası Başkanı ve personeline; Çiğli Belediye Başkanlığına ve makalenin hakemlerine ve editörüne teşekkür eder.

Extended Abstract

Assessment of Urban Deprivation Regarding Women-Friendly City Planning Concept: Case Study of Çiğli

*

Mercan Efe Güney
ORCID: 0000-0001-8498-4796

Beste Tuncay
ORCID: 0000-0003-2250-5344

Sıdal Tanrıverdi
ORCID: 0000-0001-8638-2182

Filiz Ay
ORCID: 0000-0003-1054-8902

Hacer Akbudak
ORCID: 0000-0001-9074-0034

Nurseli Şanlı
ORCID: 0000-0003-4336-590X

Today, women's issues are discussed all over the world. Because women are subjected to violence; are not employed; uses the urban space in limited time and space due to gender roles. Since the Universal Declaration of Human Rights is not sufficient to solve the problems, the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women has been presented to all countries of the world. Many meetings were held within the scope of the European Union and the United Nations, and suggestions were also developed. Although the number and frequency vary for each country, the issue of women, which is the problem of each country, is waiting to be solved. Especially in urban areas, women have become a tool to enable men to exist. Since the urban area is a planned area, the issue of women should be considered within the scope of city planning.

The city is a living organism. Therefore, it grows as a population structure, develops and changes, while also growing spatially to provide the necessary spaces. However, not all the needs of the city residents can be met for every region of the city, and it is difficult to observe the needs and demands of all urbanites. As a result, the distribution of services in cities differs from one side as regional and also while the profile of users is observed or not. In other words, urban deprivation is experienced.

The most deprived group in cities is women. The urban planning profession, which is the decision-making job for the present and especially the future of everyone living in the city, should recognize and solve this problem.

Within the scope of the urban right, the entire city should be used equally by all citizens. However, the gender roles imposed due to gender inequality prevent women from using it as much as anyone else in the city. In addition to this situation, the fact that women's demands and needs are not reflected in the physical elements of the city prevents women from using the city. The solution to the two problems mentioned is the renewal of the language and process of the planning profession for the woman-friendly urban planning approach.

This study sees the woman-friendly urban planning approach as the basis of planning for everyone and ensuring the urban right.

In addition to the deprivation of urban space, there are deprivations created by gender roles for women due to gender inequality. Because women's care (children, elderly, disabled, etc.), housework, shopping, etc. the way they use urban space due to gender roles; the frequency of use and the hours of use are different from men. In other words, women's experience of urban space is different from men's. The women-friendly urban approach is a solution tool for women's urban problems.

In this context, there are many built environment and women-oriented studies in the world, but it is possible to say that such studies are limited in Turkey. Therefore, spatial studies with the content of women-friendly cities should be increased and developed in Turkey. This text tries to increase and develop studies on the subject.

This text has been prepared within the scope of contributing to the creation of the planning language of the women-friendly city and identifying the areas where women feel deprived in terms of urban space and services (accessibility, safety, green space and social infrastructure areas). In other words, the study has been designed to identify, assess and propose solutions for accessibility, safety and urban service. For accessibility and safety assessments, 63 streets were examined in detail and deprivation determinations were made for each street.

Accordingly, the text is what data should be collected for such a study with its work in the selected pilot region; provides a model open to development on how to analyze and evaluate this data. With this feature, the text aims to contribute to the academic field for the city planning language and process. Deprivation of service was handled as a separate topic and in this context, green areas and social infrastructure areas were examined. Urban deprivation within the scope of green space is in two subheadings: green space issues and a review of the service impact radius of green areas; Urban

deprivation within the scope of social infrastructure areas was evaluated in two sub-headings as problems of social infrastructure areas and service impact radiuses. Within the scope of text service deprivation, deprived areas were determined separately for each social infrastructure area (high school, secondary school, primary school, mosque, health facilities and green areas). This study is important as it not only shows how to conduct a deprivation analysis in an existing tissue, but also contributes to women-friendly urban planning studies. The analysis method of the study and the suggestions made show that the way to create a women-friendly city is the necessity of establishing an examination and monitoring mechanism at every stage from the upper scale to the lower scale. Every problem determination made in terms of deprivation also shows the sequence of work that needs to be carried out by programming for implementers such as the municipality.

Kaynakça/References

- Acar, F., Akder, A. H., Akın, A., Arın, C., Cindoğlu, D., Ecevit, Y., ... Sancar Usar, S. (2003). *Bridging the gender gap in turkey: A milestone towards faster socio-economic development and poverty reduction*. Report by World Bank, 13 Eylül 2003, No. 39334, 1-231.
- Ahmad, S., ve Choi, M. J. (2010, November). Identifying and measuring dimensions of urban deprivation in Delhi: A town level analysis. *Infrastructure Systems and Services: Next Generation Infrastructure Systems for Ecocities (INFRA)*, 2010 Third International Conference (s. 1-5) içinde.
- Aile Şurası, (2004). IV. Aile şurası 'aile ve yoksulluk' kararları. 5 Ocak 2022 tarihinde <https://docplayer.biz.tr/10818416-iv-aile-surasi-aile-ve-yoksulluk-kararlari.html> adresinden erişildi.
- Aktaş, G. (2017). Kadın açısından kente ilişkin mekân pratikleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 136-149.
- Alkan, A. (2009). Belediye kadınlara da hizmet eder: Neden, Nasıl?, *KADER Yayınları*, Ankara.
- Banerjee, A., Banerjee, A.V., ve Duflo, E. (2011). Poor economics: A radical rethinking of the way to fight global poverty. *New York: Publicaffairs*.
- Bederman, S. H., ve Adams, J. S. (1974). Job accessibility and underemployment. *Annals of The Association of American Geographers*, 64(3), 378-386.
- Bentham, C. G. (1985). 'Which areas have the worst urban problems?', *Urban Studies*, 22, 119-32.
- Bora, A. (2009). Yerel kalkınma ve cinsiyet eşitliği, *Kadın Adayları Destekleme Derneği Yayınları*.
- Broadway, M. J. (1987). 'Changing patterns of urban deprivation in Wichita, Kansas 1970 to 1980', *Business and Economic Report* 17(2), 3-7.

- Broadway, M. J. (1989). A comparison of patterns of urban deprivation between Canadian and US cities. *Social Indicators Research*, 21(5), 531-551.
- Broadway, M. J. ve Snyder, S. (1987). Spatial inequalities among U.S. medium-sized cities: 1970 to 1980, *Association of American Geographers Annual Meeting*, Portland, OR, 23-26.
- Cabrera-Barona, P., Wei, C., ve Hagenlocher, M. (2016). Multiscale evaluation of an urban deprivation index: Implications for quality of life and healthcare accessibility planning. *Applied Geography*, 70, 1-10.
- Cheng, S., Liao, Z., ve Zhu, Y. (2021). Dynamic changes in community deprivation of access to urban green spaces by multiple transport modes. *Frontiers in Public Health*, 9.
- Deniz, A. (2014). Bedeni ve mekânı konuşmak: LGBTT'lerin Ankarası. 4 Kasım 2021 tarihinde <https://kaosgl.org/gokkusagi-forumu-kose-yazisi/bedeni-ve-mekni-konusmak-lgbtt-squolerin-ankarasi-adresinden-erisildi>.
- Deniz, A. ve Özgür, E.M. (2014). 'Görünmez ol'dan 'her yerdeyiz'e: LGBTT bireylerin Ankarası. *Türkiye Coğrafyacılar Derneği Uluslararası Kongresi*. 4-7 Haziran 2014. Muğla: Sıtkı Koçman Üniversitesi. Muğla.
- Devincienti, F. ve Poggi, A. (2011). Poverty and social exclusion: Two sides of the same coin or dynamically interrelated processes?, *Applied Economics*, 43(25), 3549-3571.
- Dickinsonjoshua, C., Grayrobert, J., ve Smithdavid M. (1972). 'The quality of life in Gainesville, Florida: An application of territorial social indicators', *Southeastern Geographer*, 12, 121-32.
- Dymitrow, M., Biegańska, J., ve Grzelak-Kostulska, E. (2018). Deprivation and the rural-urban trap. *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie*, 109(1), 87-108.
- Efe Güney, M. ve Demircioğlu, F. (2015). LGBTT bireylerin buluşma noktası olarak kullandıkları mekânların şehir planlama kapsamında incelenmesi. *Planning*, 25(2), 147-157.
- Efe Güney, M., Tezcan, S., ve Ağın, C. (2020). Being able to exist in the city in defiance of planning: An examination on a woman-friendly city in İzmir-Konak. *Planning*, 30 (2), 273-293. doi: 10.14744/planlama.2020.08379
- Emirhan, P. N. (2015). Görelî yoksunluk ve bölgeler arası göçler: Türkiye örneği. *Business and Economics Research Journal*, 6(2), 79-89.
- Engincan, P. (2015). Kentsel dönüşümün sonuçları: Kent yoksulluğu/yoksunluğu ve toplumsal dışlanma. *İdealkent*, 6(16), 107-122.
- Erdönmez, E., ve Çelik, F. (2016). Kentsel mekânda kamusal alan ilişkileri. *TÜBA-KED Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, (14), 145-163.
- Ergan, D. (2011). *Kentsel yoksunluk bağlamında kentsel yeşil alanlar: Osmaniye örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Ertan, A., ve Kıvılcım-Ertan, B. (2013). Kentli hakları: Kent ve insan hakları bağlamında kentsel hizmetlere erişim hakkı. *Kentsel Dönüşüm ve İnsan Hakları, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları*, İstanbul, 45-72.
- Eşkinat, Y. (1992). Kent planlama ve tasarım arasında gerekli ara ölçek: Kentsel tasarım, II. *Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu içinde*, İstanbul.

- Fenster, T. (2005). The right to the gendered city: Different formations of belonging in everyday life. *Journal of Gender Studies*, 14(3), 217-231.
- Flynn, M., Flynn P., ve Mellor N. (1972). Social malaise research: A study in Liverpool. *Social Trends*, 3, 45-52.
- Gangopadhyay, P., ve Nath, S. (2001). Deprivation and incidence of urban public services: A tale of three cities. *Review of Urban and Regional Development Studies*, 13(3), 207-220.
- Geniş, Ş., ve Köse Akkırman D. (2020). Eşitsizlik mekânları olarak mahalleler ve kadınların kent hakkı. *Amme İdaresi Dergisi*, 53(1).
- Georganos, S., Vanhuysse, S., Abascal, Á., ve Kuffer, M. (2021). Extracting urban deprivation indicators using superspectral very-high-resolution satellite imagery. *International Geoscience and Remote Sensing Symposium IGARSS* (s. 2114-2117) içinde. IEEE.
- Griffin, S. (1986). *Rape: The politics of consciousness*. San Francisco: Harper and Row Limited
- Hami, A., ve Faham, E. (2018). Physical development of ladies park based on women's motivation (Case Study: Sahand Ladies Park). *Physical Social Planning*, 4(4), 56-65.
- Harris, R. J., ve Longley, P. A. (2002). Creating small area measures of urban deprivation. *Environment and Planning A*, 34(6), 1073-1093.
- Harvey, D. (1996). *Justice, nature and the geography of difference*. London: Blackwell Publishers.
- Haynes, R., ve Gale, S. (2000). Deprivation and poor health in rural areas: Inequalities hidden by averages. *Health and Place*, 6(4), 275-285.
- Hazman, G. G. (2010). Kentsel yoksulluk sorunu ve belediyelerin rolü. *Türk İdare Dergisi*, 467, 135-152.
- Herbert, D. T. (1975). Urban deprivation: Definition, measurement and spatial qualities. *Geographical Journal*, 362-372.
- Holtermann, S. (1975). Areas of urban deprivation in Great Britain: An analysis of 1971 census data. *Social Trends* 6, 33-47.
- Ivaldi, E., Parra Saiani, P., Primosich, J. J., ve Bruzzi, C. (2020). Health and deprivation: A new approach applied to 32 Argentinian urban areas. *Social Indicators Research*, 151(1), 155-179.
- Jones, C. (Ed.). (2017). *Urban deprivation and the inner city*. Routledge.
- Kadioğlu, B., ve Toy, S., (2021). Kentsel mekânlarda kadın davranışlarının güvenlik kapsamında değerlendirilmesi: Erzurum kenti Muratpaşa mahallesi örneği. *Kent Akademisi*, 14(3), 789-810.
- Karadimitriou, N., Maloutas, T., ve Arapoglou, V. P. (2021). Multiple deprivation and urban development in Athens, Greece: Spatial trends and the role of access to housing. *Land*, 10(3), 290.
- Kartal, N., ve Demirhan, Y. (2014). Türkiye'de kentsel yoksulluğun kırsal nedenleri ve çözüm önerileri üzerine. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 15(2), 135-154.

- Kaşıkcı, A. (2021). Avrupa yerel yaşamda kadın-erkek eşitliği şartını imzalayan belediyelerin kadına yönelik şiddetle mücadele perspektifi. *Econder International Academic Journal*, 5(1), 81-94.
- Kaypak, Ş. (2016). İnsanlar için kente bakış; Dost kentler. 2. Uluslararası Çin'den Adriyatik'e Sosyal Bilimler Kongresi (5-7 Mayıs 2016) Kongre Kitabı, *Uluslararası İlişkiler - Kamu Yönetimi – Hukuk Özel Sayısı* (s. 134-146) içinde. Adıyaman, İKSAD Yayını.
- Kirk, D. (2010). Women friendly seoul project. 10 Eylül 2021 tarihinde <http://www.biztechreport.com/story/423-women-friendly-seoul> adresinden erişildi.
- Lefebvre, H. (1991). *The production of space*. Blackwell: Oxford.
- Li, N., Lin, W. H., ve Wang, X. (2012). From rural poverty to urban deprivation? The plight of chinese rural-urban migrants through the lens of last train home. *East Asia*, 29(2), 173-186.
- Longley, P., ve Tobón, C. (2003). Spatial dependence and heterogeneity in patterns of urban deprivation. *ERSA 2003 – 43rd Congress of the European Regional Science Association*, Jyväskylä, Finland, s. 27-30.
- Low, S. ve Smith, N. (2006). *The politics of public space*. New York: Routledge.
- Lynch, K. (1960). *The image of the city*, The MIT Press, Cambridge.
- Lyon ve Newman, (1986). The neighborhood improvement program, 1973–1983: A national review of an intergovernmental initiative, Research and Working Paper No.15. *Institute of Urban Studies*, University of Winnipeg, Winnipeg.
- Mirioğlu, G. (2018). Kentlere feminist coğrafya perspektifinden bakmak. *Ege Coğrafya Dergisi*, 27(2), 183-194.
- Molavi, M., ve Hoseini, F. (2021). Assessing the effect of women-only parks in promoting women's quality of life in Iran. *Urbanism. Arhitectura. Constructii*, 12(1), 13-24.
- Morrill, R. L. (1971). *The geography of poverty in the United States*, McGraw-Hill, New York.
- Norris, G. (2017). Defining urban deprivation. In *Urban deprivation and the inner city* (s. 17-30) içinde. Routledge.
- Ouyang, W., Wang, B., Tian, L., ve Niu, X. (2017). Spatial deprivation of urban public services in migrant enclaves under the context of a rapidly urbanizing China: An evaluation based on suburban Shanghai. *Cities*, 60, 436-445.
- Öksüz, M., ve Deniz, A. (2019). Toplumsal cinsiyetin, mekânın ve zamanın tektipleştirilmesi: Tecavüz içerikli karikatürler ve gerçek temsiller üzerine bir araştırma. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 17(1), 170-192.
- Özgüç, N. (1998). *Kadınların coğrafyası*. Çantay Kitabevi.
- Pacione, M. (1986). 'The changing pattern of deprivation in Glasgow', *Scottish Geographical Magazine* 102(2), 97–108.
- Sanandaj, T. (2012). Poverty and causality. *Critical Review* 24(1), 51–59.
- Seymour, R. G., Sirl, D., Preston, S., Dryden, I. L., Ellis, M. J., Perrat, B., ve Goulding, J. (2020). The bayesian spatial bradley-terry model: Urban deprivation modeling in Tanzania. *Arxiv Preprint*, <https://doi.org/10.48550/arXiv.2010.14128>.
- Sim, D. (1984). Urban deprivation: Not just the inner city. *Area*, 299-306.

- Smith, D. M. (1973). *The geography of social well-being in the United States*, McGraw-Hill, Chicago.
- Smith, D. M. (1978). Policy making for urban deprivation. *Public Administration*, 56(2), 193-202.
- Smith, D. M. (1979). The identification of problems in cities: Applications of social indicators. D. T. Herbert and D. M. Smith (Der.), *In Social Problems and The City* (s. 13-32) içinde. Oxford: Oxford University Press.
- Tekinbaş, E., ve Göker, G. (2015). *Kadın dostu kent uygulama rehberi*, Ankara: Berk Matbaacılık.
- Testi, A., ve Ivaldi, E. (2009). Material versus social deprivation and health: A case study of an urban area. *The European Journal of Health Economics*, 10(3), 323-328.
- Venerandi, A., Quattrone, G., Capra, L., Quercia, D., ve Saez-Trumper, D. (2015). Measuring urban deprivation from user generated content. *Proceedings of The 18th ACM Conference On Computer Supported Cooperative Work and Social Computing* (s. 254-264) içinde.
- Whitzman, C., Andrew, C., ve Viswanath, K. (2014). Partnerships for women's safety in the city: Four legs for a good table. *Environment and Urbanization*, 26(2), 443-456.
- Yüceşahin, M., ve Yazgan, P. (2017). Kentler toplumsal cinsiyetsiz değildir: Türkiye' de kentsel mekânın üretiminin feminist bir eleştirisi. *Kadın/Woman 2000*, 18(1).